

İKİNCİ BAKIŞTAN SAKINMAK

Eûzubillahimineşşeytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm

el-Hamdülillâhi Rabbi'l-âlemin. Ve's-salâtü ve's-selâmu alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ecmaîn ve mentebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe inne efdale'l-hadîs-i kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyu seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr ve bi's-senedili muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

İyyâke ve'n-nezrete ba'de'n-nezrati fe inne'l-ûlâ leke ve's-sâniyete aleyke.

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Allahu Teâlâ hazretleri dünyanın ve âhiretin her türlü hayırlarına, lütuflarına

sizleri erdirsin. Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin. Geceniz mübarek olsun.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden okuyoruz. Hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e sevgimizin saygımızın, bağlılığımızın, ümmetliğimizin bir nişanesi olmak üzere âcizane naçizane bir hediye-i Kur'âniyemiz olsun diye ruh-i pâkine; onun âl'inin, ashâbının, etbânın, ahbâbının ve sâir enbiyâ ve mürselînin ve cümle evliyâullahın; hasseten sâdât ve meşâyih-ı turuk-u aliyyemizin; bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehitlerin, gazilerin, mücahitlerin; beldenin medâr-ı iftihârı evliyâullahın, Hüseyin Gazî'nin, Hacı Bayrâm-ı Velî'nin, Tâceddin Sultan'ın ve sâir salihlerin; buraya teşrif etmiş olan siz aziz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına mübarek Cuma gecesinde hediye-i Kur'âniyemiz olsun diye bir Fâtiha üç İhlâs-ı Şerîf okuyup bağışlayalım. Allahu Teâlâ hazretleri bizleri de dünya ve âhîret sevaplarına nâil eylesin.

Bismillâhirrahmânirrahîm

إِيَّاكَ وَالنَّظْرَةَ بَعْدَ النَّظْرَةِ، فَإِنَّ الْأُولَى لَكَ، وَالثَّانِيَةَ عَلَيْكَ

İyyâke ve'n-nezrete ba'de'n-nezrati fe inne'l-ûlâ leke ve's-sâniyete aleyke.

Büreyde *radıyallahu anh'*ten rivayet edilmiş olan hadîs-i şerîf gözle ilgili bir emir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki;

İyyâke ve'n-nezrete ba'de'n-nezrati. “Bir bakıştan sonra ikinci bir defa tekrar bakmaktan sakın!” *Fe inne'l-ûlâ leke.* “Çünkü birinci bakış senindir, senin hakkındır, bakabilirsin.”

Gözün vazifesi var; insan etrafını görecek, normal.

Ve's-sâniyete aleyke. “İkinci bakış senin değil, senin lehine değil; senin aleyhine, vebaldir, günahtır. Onun için ikinci bakıştan sakın!”

Bu bize günahlardan korunmak için bir edebi öğreten hadîs-i şerîftir. Biliyorsunuz ki Allahu Teâlâ hazretleri bize nice nice âzâ, organ hediye eylemiş; biz bu âzâmız, uzuvlarımız, duyularımız ile hayatımızı sürüyoruz,

istifade ediyoruz. Gözümüz görüyor, kulağımız sesleri işitiyor, dilimiz harika bir anlaşma sistemi olan konuşma işini sağlıyor. Burnumuz koku alma işini sağlıyor. Cildimiz dokunma duyumuzu, dokunma duygularımız onunla oluyor... Bunların hepsi insanın hayrı için menfaati için onun lehine! Ne güzel!

Eğer gözümüz olmasaydı hâlimiz nice olurdu?

Çok zor olurdu durumumuz. Onun için gözü kör olan kimselere Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in müjdesi var:

“Eğer Allah kaderin tecellisi olarak bir kimsenin gözünü alırsa o da takdir böyleymiş diye sabrederse onun mukabilinde mükâfatı cennetten başka bir şey olmaz!”

Demek ki göz olmadığı zaman sabredildiği takdirde cenneti kazanacak kadar kıymetli bir şey! Göz nimeti güzel bir nimet, güzel bir duygu, güzel bir duygu!

Fakat her nimetin sınırları var. Gözün de yaratılma sebebi bizi korumak, kollamak, tehlikelere karşı uyanık olmamızı sağlamak; etrafa bakmak.

Ârif, kâmil bir müslüman için belki gözün gayesi etrafa bakıp Allah'ın hikmetlerini gör-

mek, ibret almaktır, asıl göz öyledir. Onun için Niyâzî-i Mısrî'nin bir güzel şiiri vardır:

Bir göz ki anın olmaya ibret nazarında

Ol sahibinin düşmanıdır baş üzerinde

Bir göz ibret nazarında bakmıyorsa sahibinin dostu değil düşmanı! Tam da başının üstüne gelmiş, en kıymetli yerinde, başının üzerinde!

Neden?

İbret nazarıyla bakmıyor; gafil, cahil...

İşte gözün vazifesi dışında kullanılması günah!

Vazifesinin dışı nedir?

Haramlardır. Harama bakmayacak. Harama bakarsa bu duyu organını suiistimal etmiş olur, ters kullanmış olur. O bakımdan Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri hadîs-i şerîfnde gözümüz konusunda bizi uyarıyor.

İnsan gözünü kapayarak yürüyemez ki!.. Bir çukura düşer, bir yere çarpar, bir insana zarar verebilir; elbet olacak. İlk bakış da masum bakıştır, insanın gözüne bir şey takılabilir.

Fakat bu neymiş, [diye] bir daha döndün baktın mı bu ikincisi artık fazla oldu, lüzumsuz oldu. İşte o insanın aleyhinedir.

İkinci bakışın yasak olması da haram şeylere karşıdır. Diyelim ki karşıdan bir kadın geliyor; kadın olduğunu anladın, bir gördün, tamam. Başını eğ, gözüne sahip ol, yürü git. İkinci defa baktın mı günah! Ama sevap olan bir şeye, güzel olan bir şeye tekrar tekrar bakmak olabilir. Nitekim Tebâreke sûresinde buyuruyor ki;

Sümme ercii'l-basara kerrateyni yenkalib ileyke'l-basaru hâsien ve hüve hasîr.
“Gökyüzüne bak bakalım, bir kusur görebilecek misin?”

Allah *celle celâlüh* ne güzel yaratmış! Yıldızlarla bezemiş, yıldızlar ışıltı ışıltı; ay, güneş, her birisi ayrı bir harika; insan seyrine doyamıyor.

Bir kere baktın, bir kusur yok; bir daha bak bakalım görebilecek misin?

“Tekrar tekrar bak!” diyor.

Demek ki ibret almak için gerçekleri görmek için bakabiliriz. Kâbe-i Müşerrefe'ye tekrar tekrar bakabilir. Anasının babasının yüzüne hürmetle tekrar tekrar bakabilir. Ho-

casının yüzüne tekrar tekrar bakabilir. Kur'ân-ı Kerîm'e istediğin kadar bak, serbest ve sevap. Denize bakmak sevap. Kâbe'ye bakmak sevap. Anasının babasının yüzüne bakması sevap. İbret almak için bakması sevap. Dikkat edip de iyice görmek için bakması sevap...

Günahlı şeylere tekrar bakmayacak. Peygamber Efendimiz; "İlk bakış masum, ikinci bakış şeytandandır!" diyor.

"Bir kadın geçiyor ama bir de baktım, elbisesi nasılmış? Bir de baktım acaba başını örtmüş mü örtmemiş mi? Bir de bakayım pa-bucu nasıl?.."

İşte o ikinci şeytandan, ona bakmamak lazım!

Ekseriyetle müslüman kardeşlerimizin büyük zararlara uğraması gözdendir. Peygamber Efendimiz bu hususta şiddetli bir hadîs-i şerîf de irad buyurmuş. Diyor ki;

a. Gözler Bile Zina Eder

"Gözler bile zina eder."

Eyvah!

Adam övünüyor: "Ben ömrümde hiç nâmahreme yaklaşmadım, hiç harama yak-

laşmadım.” diyor ama bu hadisi bilmiyor. Peygamber Efendimiz;

“Gözler de zina eder, eller de zina eder.” diyor.

“Gözün zinası harama bakmaktır, tahayyül etmektir. Şöyledir böyledir, diye hayalinden işi geliştirmektir.” O bakımdan insan zina etmiş durumuna da düşüverir, Allah saklasın.

Bizim tasavvuf yolumuzun prensipleri vardır. *Nazar ber kadem* prensibi o prensiplerin içine girmiş. Pabucunun ucuna bakacak! Etrafına bakıp durup da oradan günaha girmesin diye büyüklerimiz ekseriyet günahın oradan olduğunu anladıklarından öyle demişler. *Nazar ber kadem*, bakışı pabucunun ucunda olacak. Etrafına bakarsa mutlaka gözü bir yere takılabilir, bir günaha girilebilir diye söylemişler.

Bugün bizim günaha girmemizin sebeplerinden, günah kapılarının önemli gümrük kapılarından birisi gözdür. Çok önemli! Günahın ithalinde, günah imalinde her önemli, büyük, enine boyuna büyük kapı gözdür.

Nasıl oluyor?

“Hocam ben sokakta dediğin gibi yürürüm, hiç kimsenin yüzüne bakmam. Bizim

prensibimiz diye pabucumun ucuna da bakmaya öğrenmiştim. Bakmıyorum...”

Gel bakalım, oraya bakmadığın için sana kocaman bir aferin! Babamdan kalma aferini sana verdim!

Televizyona da bakmıyor musun?

“Televizyona bakıyorum.”

Haberlerin arkasından arasından filanca reklam.

“Ne yapayım hocam! Tam haberleri seyredecektim, bir de hava durumu, yol durumu lazımdı bana, derken bu kadın çıkıverdi karşıma...”

İşte evin içinde bir günah makinası; telef makinası, telefisyon. Telefisyon; televizyon değil, telefisyon! Allah saklasın.

Her zaman her yerde anlatıyorum:

Bizim kardeşlerimizden sakallı, konuşkan bir kimse [Mehmed Zahid Kotku] Hocamız’a demiş ki;

“Hocam, düğmesi elimizde değil mi? Kıvrırırır kapatırız.”

[Mehmed Zahid Kotku] Hocamız doğrulmuş, biraz da sinirli bir tarzda onu azarlar gibi; ‘Onu yapmak için evliyâ olmak lazım!’ demiş.”

Babayiğitsen kapatıver bakalım hadi. Onu herkes kapatamaz. Kadın bir tarafta oturuyor, erkek bir tarafta, çocuk bir tarafta oturuyor; televizyonda karşısına bir sahne çıkıyor... Allah saklasın. O o tarafa kızarıp yüzünü çeviriyor, bu bu tarafa çeviriyor; ondan sonra hadi filmin konusu unutulmasın diye yine geliyorlar. Onun için Ümmet-i Muhammed bu günahattan, bu gözden zarar görür. Dervişler de çok zarar görüyor.

Dervişlerin de kalbinin kararmasının büyük sebebi gözdür. Çok zarar görüyorlar. Gözümüze sahip olalım.

Muhterem kardeşlerim!

Tasavvufta en önemli şey:

1. Helal lokma yemektir. Lokma haram oldu mu insanın ibadeti kabul olmaz. Lokmanın helal olmasına çok dikkat edelim.

2. Büyük günah kapılarından birisi de gözdür. Gözümüze sahip olalım bu.

Bu göz Kur'an okumak için ne güzel olur, bu göz ibret almak için ne güzel olur, ilim öğrenmek için ne güzel olur, hat çalışmak, güzel yazı öğrenmek, yazmak için ne güzel yaraşır, ne güzel kullanılır... Ama tehlikeli tarafı da var, aman tehlikelere karşı uyanık

olun. Peygamber Efendimiz böylece buyurmuş: “Gözler de zina eder!” buyurmuş. Gözlerinizi günahlardan koruyun.

إِيَّاكَ وَالتَّسْوِيفَ بِالتَّوْبَةِ، وَإِيَّاكَ وَالْغِرَّةَ بِحِلْمِ اللَّهِ
عَنْكَ

İyyâke ve't-tesvîf bi't-tevbeti ve iyyâke ve'l-ğirrate bi-hillmillâhi anke.

İbn Abbas *radıyallahu anhümâ'* dan Deylemî rivayet eylemiş.

İyyâke ve't-tesvîf bi't-tevbeti. “Tevbeyi geciktirmekten aman şiddetle sakın! Geciktirme tevbeyi, geriye bırakma!” *Ve iyyâke ve'l-ğirrate bi-hillmillâhi anke.* “Ve Allah’ın halîm olduğu, hilm sıfatının olduğu seni aldatmasın. Seni gevşetmesin, seni oyalamasın!”

Peygamber Efendimiz; “Allah halimdir, hilm sahibidir; kullarına hilm ile muamele eder, affeder, mağfiret eder... [diye] aldanma!” diyor. Bu sıfatına güvenip de günah yapma, demek istiyor.

Muhterem kardeşlerim!

Tesvif kelimesini güzelce öğrenelim:

Tesvif; v harfi, i harfi, f harfi. Bu çok önemli bir kelimedir, bu kavramı hepinizin öğrenmesi gerekiyor.

Tesvif; “Bir işi sonraya bırakmak, tehir etmek, geriye atmak” demek.

Arapça’da *sevfe*, “ilerde” kelimesi var.

Sevfe ef’alü kezâ. “İlerde şöyle yapacağım.” mânasına.

Tesvif de ileriye atmak:

“Tamam tamam, yapacağım.”

“Hacca git be adam?”

“Tamam tamam yapacağım, emekli olayım yapacağım.”

“Yola gel be çocuk?”

“Tamam tamam inşaallah, inşaallah yapacağım...”

“Dersine çalış be oğlum.”

“Tamam tamam, imtihana daha var. Çalışacağım çalışacağım...”

İşte bunların hepsi bir çeşit tesvifdir. Yapması gereken şeyi daha sonraki zamana kaydırıyor.

“Yaparım yaparım, yapacağım yapacağım... İlerde vaktim var. Hele dur bakalım, bugünü bir geçirelim, bir keyif edelim, bir rahat edelim...” deyip ileriye atmak.

Bu İslâm âlemini mahveden düşüncelerden birisidir. Tesvif, ileriye atmak; müslümanların en büyük böyle hastalıklarından birisidir. Hayırlı işi hemen yap, derhal, zamanında, geçirmeden yap!

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfi var:

Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt. "Ölüm gelmeden evvel tevbeyi çarçabuk yap!"

"Yahu hocam, daha yaşarız inşaallah..."

Bak, dikkat edersen "inşaallah" diyorsun, "Allah dilerse..." demek. Belki yaşamazsın, belki bir saat sonra -Allah saklasın- insan fenalaşıyor veya bir trafik kazası; birden olduğu yere yığılıveriyor gidiyor.

Tanıdıklarımızdan bir tanesi sabah abdestini almış:

"Hanım, yahu bana bir şeyler oluyor..."

"Dur efendi, yardım edeyim. Hadi uzan şu yatağa..." filan derken;

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

*Innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn.*¹

¹ 2/Bakara, 156.

Ruh kuşu, beden kafesinden uçmuş gidi-
vermiş. Türkçe'si; ölmüş, ölüvermiş.

İnsan ölüverir, ölüm birdenbire geliverir.
Kime geleceği de belli olmaz. Yunus Emre
bunu biraz mizah gibi biraz acı bir benzetme
ile şöyle anlatıyor:

Halkı bostan edinmiştir

Dilediğin üzer ölüm

Üzmek, "koparmak" demek.

İnsan bostan tarlasına girer, tık tık bir
vurur; "Bu ham..." [der], ötekisine gider. Bir
vurur, tık tık; "Bu iyi!" Tıp, heybeye kopartır
atar...

"Ölüm, halkı bostan tarlası edinmiştir.
Dilediği bir tanesini koparıp alıyor. Bir tane-
sini koparıp alıyor." diyor, böyle anlatıyor.

Kime anlatıyor?

Köylüye anlatıyor, köylünün anlayacağı
şekilde anlatıyor. Köylünün bostanı var, tar-
lası var, kavunu karpuzu var; onu nasıl ko-
pardığını hatırlatıyor:

Sen nasıl tarlana girersen bazı kavunları,
karpuzları kesersen kopartırsan ölüm de in-
sanların arasına girer, kol gezer!

Kol gezmek ne demek?

Devriye gezmek, dolaşmak demek. Kol gezer, bir tanesini koparır, götürür.

Bu kime gelir?

Yaş sırası değil! Bazen adam hastadır, hastanın geceleri belki bir ihtiyacı olur diye birisi başına oturur, bekler. Hasta sabaha sağ çıkar, başında bekleyen ölür! Öyle misaller var.

Yahu yanlışlık mı?

Hayır, yanlışlık değil. Bu ecelin ne zaman geleceği belli olmaz.

b. Müslüman Ölüme Hazırlıklı Olmalıdır

Ne olacak?

Müslüman, ölüme hazırlıklı olacak. Hele hele derviş, hele hele erbâb-ı tasavvuf ölüme tamamen hazırlıklı olacak. Abdestli olacak, hazır olacak. Sabaha çıktı mı akşamı gözlemeyecek. Akşama erdi mi sabahı gözlemeyecek.

Gözlemeyecek ne demek?

Sabaha belki çıkmam, diyecek. Sabaha çıkmışsa; “Akşama belki erişmem.” diyecek.

Rabiâtü'l-Adeviyye *rahmetullahi aleyhâ* o mübarek, cennetlik hatun, o tabiîn zamanında yaşayan zât ne dermiş?

Sabahleyin kalkarmış. Kendi nefesine dermiş ki;

“Ey nefsim! Bugün son günündür, artık bugün ölürsün, öleceksin. İnsan öleceği zaman dünya işiyle uğraşmaz. Hadi bakalım ibadete, hadi bakalım Kur’an okumaya, tesbihe, zikre...”

Akşama çıkınca;

“Hadi bugün paçayı kurtardın ecelden ama gece öleceksin. Hadi ibadete...” dermiş.

Gece gündüz, gece gündüz ibadet edermiş.

İnsan “Sonra yapacağım.” derse tehir ede ede hiçbir şey yapamaz.

Bak bu demin söylediğimiz kardeşimiz, hacı amcamız -Allah rahmet eylesin- iyi niyetli insandı. Allah niyetine göre sevap verir. Ama diyordu ki; “Falanca caminin şadırvanını inşaallah yaptıracağım! Filanca caminin minaresini inşaallah yaptıracağım! Falanca vakfa yardım edeceğim inşaallah!..”

Hiç birini yapamadı, hiçbirini yapamadan göçüp gidiverdi. Onun için bu tesvif kelimesini öğrenin. Altına bir kurukafa yapın, iki tane uyluk kemiği resmi yapın. Tesvif, altına kuru-

kafa resmi yapın da büyük tehlike olduğu belli olsun. İsterseniz kırmızı yapın.

Tesvif; hayırlı bir işi geriye bırakmak ne kadar tehlikeli, şiddetli tehlikeli.

Hani eczanelerde iki tane dolap var: Bir yeşil işaret var, kuru kafa resmi var bir kırmızı! Hafif zehirler, kuvvetli zehirler! Aman o ilaçtan alırsan bir yalarsan gittin!.. Hastaneyi boylarsın, belki kabristanı boylarsın.

“Aman burası tehlikeli!” diye şey yapıyor.

“Gangsterler aranıyor! Yakalayana yüz bin, bir milyon, on milyon!..”

Tamam, bizim en büyük başımızın belası şeylerden birisi:

Duvara ilanı yapıştırıp da bundan kendinizi kollayın, yakalayan polise haber versin: Tesvif, hayırlı işi geriye bırakmak!

Muhterem kardeşlerim

Hemen yapacaksınız! Hele hele en mühim şey tevbe olduğundan tevbeyi hemen yapacaksınız!

Peygamber Efendimiz; “Sakın ha tevbeyi geriye atmayın!” diye emrediyor.

“Tevbe nedir? Ben tevbeyi her zaman yapıyorum hocam, her namazın arkasından; “Tevbe yâ Rabbi, tevbe yâ Rabbi, estağfirullah yâ Rabbi!..” diyorum. Geriye atmıyorum.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Galiba biz müslümanlar olarak tevbeyi de tam olarak anlayamadık. Emin olun anlayamadık. Bu kadar çok kullanılan kelime [olan] tevbenin ne olduğunu millet anlamış değil.

Tevbe; yanlış yolu bırakıp hakka giriş demektir, eğriyi bırakıp doğruya geliş, yanlış hayat tarzını bırakıp Allah’ın istediği kul olmak demektir. Dille yapılan “Tevbe yâ Rabbi!..” yalancılardan tevbesi! Hz. Ali Efendimiz diyor, ben demiyorum. Ben desem “Esad [Coşan] Hoca yine neler söyledi?!..” dersiniz. Hz. Ali Efendimiz diyor.

Birisi Kûfe Mescidi’nde “Tevbe yâ Rabbi! Tevbe yâ Rabbi! Estağfirullah...” diyormuş da Hz. Ali Efendimiz; “Bana bak! Bu, yalancılardan tevbesi!” demiş.

Lafla olmayacak, tevbe özden olacak! Hayat dönecek. Araba diğer tarafa dönüp dururken sağa işaret vereceksin, sağa dönecek. O taraf çıkmaz sokak, orası batakhane,

orada mahvolursun. Bu tarafa geleceksin, selamet burada. Yolun dönüşü olmadıktan sonra tevbe olmaz. Peygamber Efendimiz'in "Ölmezden evvel acele ediniz. Tehir etmekten sakının! Sakın geriye bırakmayınız!" deyiş, hak yola bir an önce gir, demek. Yoksa ağzının ucundan, kenarından "Tevbe..." diyelim, tamam. Bir tevbe etti.

Bir kere daha söyle bakayım:

Tevbe.

İki oldu; bir kere daha, üç..."

Öyle yağma yok! Yönünü Hakk'a dönecek, hâlini dönecek!

Nasıl bir adamdın?

"Namaz kılmazdım hocam."

Nasıl bir adamdın?

"Söyletme hocam, arkadaşlarla akşam buluşurduk da şöyle yapardık böyle yapardık. Sonradan yakınlarımdan birisi ölüverdi. Bana ibret oldu, bıraktım. Sigarayı da bıraktım içkiye de bıraktım kumarı da bıraktım. Namaza da başladım. Sakal da bıraktım... Benim bu sakallı olduğum hoca olduğumdan değil ama hak yola girdim, hacca da gittim elhamdülillah. Zemzem içtikten sonra ben bir daha gü-

nahlara bulaşmayayım, ağzıma haram koymayayım diye söz verdim!..”

Bu adam dönmüş, bu adam tevbe etmiş.

Tevbe, “dönmek” demek.

Tevbe, laftan ibaret değil. Ama bir insan tevbe eder; sonra yine şeytana uyabilir, yine hata edebilir, yine ayağı sürçebilir! Yine tevbe edecek, yine azmedecek, yine yönünü o tarafa dönecek! Allah’ın rahmetinden ümit kesilmez, eski kusurlarını yine bağışlar.

Muhterem kardeşlerim!

Demek ki bizim çok yaygın bir hastalığımız varmış, hepimizi kasıp kavuruyor. Sıtma gibi, verem, kolera, veba gibi kötü bir hastalık.

Neymiş adı?

Tesvif!

Çok tehlikeli bir hastalıkmış, geldi mi bir toplumu mahvedermiş. Bizim toplumumuzu da mahveden şeylerden birisi budur: Tesvif.

“Yapacağım yapacağım, olacak olacak, ilerde ilerde, inşaallah inşaallah, mâşaallah mâşaallah...”

Bekle ki gelsin, bekle ki olsun!

Necip Fazıl’ın bu gibi şeylerle ilgili bir alayı vardır. Bir şiirde diyor ki;

Küçükken derdi ki dadım:

Çoğu gitti azı kaldı!

Büyüdüm, ihtiyarladım:

Çoğu gitti azı kaldı!

Hâlâ çoğu gitti azı kaldı, çoğu gitti azı kaldı. Böyle böyle oyalanmış demek ki!

Allah bizi gafletten uyarsın. Hakk'a bir an önce döndürsün, hayırlı işleri çarçabuk yapmayı nasip eylesin. Aklında duracağına yap, olsun bitsin.

“Bir cami yaptıracağım...”

Yap yahu be adam! Yap da içine gir, içinde namaz kıl! Çalıştığını kendin gör. Çeşmenin aktığını, köprünün kullanıldığını, mektebin çalıştığını, Kur'an kursunun işlediğini [gör].

Gidiyorsun:

“Ben tüccarım, parayı şimdi vermeyeyim. Sen o işe başla, sonra ben o parayı sana veririm.” diyor.

Ne zaman vereceksin?

“Üç ay sonra, beş ay, altı ay sonra...”

Veremiyor!

Yaz o zaman bir senet de, altı ay sonra ver gitsin! Tekrar tekrar ne uğraştırıyorsun?!..”

Sonra şeytan insanı aldatır, ayartır.

“Bu seneki malımın zekâtını eksiksiz, tam vereyim...” diye şimdi heveslenirsin. Şeytan öbür tarafta bir aldatır, bir ayartır; bir mâni çıkartır.

“Tam verecektim ama çocuğun şu işi çıktı. Tam verecektim ama araba aldım, borçlandım. Şöyle oldu böyle oldu...” O hayrı yaptırmaz. Şeytanın oyunları çoktur. Onun için hayrı hemen anında yapmalı, sonraya bırakmamalı.

Muhterem kardeşlerim!

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* kendisine gelen ganimetleri geceye bırakmazdı, gündüzden dağıtırdı. Gece gelmişse sabaha bırakmaz, hemen dağıtırdı. Erbâb-ı ihtiyacın eline hemen verirdi, olur biterdi. Biz de hayırları süratle, çarçabuk yapalım. Tehir etmeyelim, tesvif yapmayalım. Hayrı tehir, tevsif etmeyelim.

“Tevbeyi sakın tesvif etmeyin, geriye bırakmayın. İstikbale atmayın!” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

İkinci tavsiyesi:

Muhterem kardeşlerim!

“Allah’ın hilmine aldanıp güvenip gevşeyip şaşırmayın, mağrur olmayın!”

İnsanların çoğunu bu durum oyalıyor. Allah’a inanıyor, Kur’an’a inanıyor, dindar aileden gelmiş vs. Fakat günahlardan kesilmiyor.

“Canım Allah benim bugünaşıma mı bakacak?.. Allah Gafûrdur, Rahîmdir; elbet affeder.”

Affeder ama insan günahıta ısrar etti mi küçük bir günah bile olsa büyür.

Peygamber Efendimiz diyor ki; “Sizden bir grup insan bir yere gittiği zaman hadi bakalım çalı çırpı toplayın dese her birisi birkaç dal getirse ortaya konulduğu zaman nasıl büyük ateş olursa küçük günahlar da birleşir, koca bir ateş olur, yakar. İnsanı kavurur mahveder.”

Onun için insanı Allah Gafûrdur, Rahîmdir, Halîmdir, affedicidir, bağışlayıcıdır, rahmeti çoktur, Gaffarü’z-zünûbdur, Settârü’l - uyûbdur diye gevşememesi lazım.

Tabii O öyledir, muhakkak öyledir ama gevşememesi lazım. Gevşemeyecek, çalışacak çalışacak da Allah yine Gaffârü’z-zünûbdur, affedebilir. Ama “Affeder...” diye

gevşerse menziline ulaşmadan cehenneme yuvarlanır. Çok gayret edecek, Allah yine elimden tutar. Gayret etmeyen cezayı bulur.

O bakımdan sakın ha aldanmayalım, sakın ha gevşemeyelim! Allahu Teâlâ hazretlerinin yolunda Allah'ın kahrından, gazabından korkalım.

Allah'ın gazabı vardır. Allahu Teâlâ hazretlerinin kahrı vardır. Azîz-i züntikâmdır, Allahu Teâlâ hazretleri intikam alır.

*Hak kulundan intikâmı yine kul ile alır
Bilmeyen ilm-i ledünnü ânı kul yaptı sanır*

*Cümle işler Hâlık'ındır kul eliyle işlenir
Hakk'ın emri olmaz ise sanma bir çöp deprenir*

Ensene pat diye bir tokat indi, nereden?

Allah'tan!

Neden?

Bir cezan var da ondan Allah o herifi sana musallat etti. Ensene nasıl patlattı?!..

Bir kusur işledin mi ilâhî bir tokat gelir. Buna bazıları diyorlar ki müslümana şefkat tokadıdır.

Neden?

Bir tokat vurursa ayıltır; uyanır, bir daha yapmaz. Yoksa yapmaya devam etse günaha devam etse etse sonunda mahvolacağı için bir hata işledi mi müslüman kulunu Allah çabuk cezalandırır.

Gece teheccüde kalkıyordu kalkıyordu, o gece bir tembellik etti; kalkamadı. Bir şamar yer ki ertesi gün uyku tutmaz. Ertesi gün teheccüdü kaçırmı mı?!.. Aklı başına gelir.

O bakımdan Allahu Teâlâ hazretlerinin halimliği vardır, âmennâ ve saddaknâ. Affediciliği vardır âmennâ ve saddaknâ. Gaffârü'z-zünûbdur elbette ama ona aldanıp gevşemek olmaz. Ona aldanıp gevşemişse kaplumbağayla tavşanın yarışında tavşanın yan gelip yatıp da durması sonunda kaplumbağanın onu geçmesine benzer iş. Küçük küçük gayretlerle devamlı hareket edenler bir yola varırlar. Bakarsın; falanca insan ne güzel mertebeler bulmuş, mânevî derecelere ermiş. Sen alimsin, koca koca diplomaların var, koca koca işler başarmış yüksek itibarlı bir şahsiyetsin, ama tembellendiğin için geri kalırsın!

Onun için kul ne olacak?

Allah'tan korkacak!

Takvâ ne demek? Havfullah ne demek? Havfullah, mehâfetullah hadîs-i şerîfte geçiyor.

رأس الحكمة مخافة الله

Re'sü'l-hikmeti mehâfetullah. "Hikmetin başı, kaynağı, anası, esası Allah'tan korkmaktır."

Allah'tan niye korkacağım?

إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ

Peygamber Efendimiz;

İnnallâhe cemîlün yuhibbu'l-cemâl. "Allah güzeldir güzelliği sever." buyurmamış mı?

Güzeldir ama lütfu da güzeldir kahrı da güzeldir. Kahrı da vardır; kahreder, mahveder.

Duymadın mı Güney Amerika'da yanardağ bir patladı, 25-50 bin kişi lavların arasında kaldı! Televizyonda görmedin mi? Çocuk lavların arasında boğulmuş, gözleri fal taşı gibi açılmış. Hayvanlar kalmış...

c. Allah'tan Kork; Allah'ın kahrı Vardır, Gazabı Vardır

Allah'ın kahrı vardır, gazabı vardır. Gazab-ı ilâhiyesi vardır.

Duymadın mı Âd kavmini? Duymadın mı Semûd kavmini? Duymadın mı Allahu Teâlâ hazretlerinin Firavun'u nasıl helâk ettiğini? Duymadın mı Nuh tufanını?..

Onun için sakın ha onu çok düşünüp de Allah'ın halimliğine dayanıp da gevşeme! Allah'tan kork, vazifelerinde ihmal yapma! Büyük hastalıkların da ikincisi bu.

Ne kadar güzel, kısa; iki cümleyle Resûlullah Efendimiz bize iki tane ilaç veriyor. Harika iki ilaç, bu ilacı alsak; birazcık suyla üstüne de biraz çay içip bu iki ilacı aldık mı hepimiz şifa buluruz.

Hayırları tehir etmeyeceksin! Allah'ın gazabından korkacaksın, hilmine mağrur olmayacaksın!

“Belki beni de azaplandırır, azaplandırır-sa halim nice olur?..”

Ben buyurduğum, buyruğumu tutmadın

Derse Mevlam ben ne cevap vereyim?!..

diyor şair.

Sen böyle düşündün mü? Acaba Rabbim; “Ben sana bunca emir gönderdim, Peygamber gönderdim, Kur’an âyetleri var, vaizler çıktı konuştu, her yerde duydun; niye bu buyrukları tutmadın?..” derse ben ona ne cevap vereceğim? “Götürün bu edepsizi, atın bunu cehenneme, yakın!” derse o zaman insan ne yapacak?..

Allahu Teâlâ hazretlerinin kahrından onu kim kurtarabilir? Bir kavmi Allah helâk etmeyi murad ettiği zaman o kavmi kim kurtarabilir?!..

Onun için Allah’tan korkmak lazım. Peygamber Efendimiz’in bir tavsiyesi, Allah’tan elbette korkacağız ama dizinin bağı çözülüp de iş yapamaz hâle gelinceye kadar korkmayacağız. Allah’tan korkmak var.

“Hocam, Allah’tan öyle korkuyorum ki ayağa kalkmaya dermanım kalmadı, dizlerimin bağı çözüldü. Ben böyle ne iş yapabilirim, ne çalışmaya gidebilirim, ne yemek yiyebilirim... İştahım da kesildi, yemek de yiyemem! Ben öleyim gayrı...”

Allah korkusundan tir tir titriyor.

Bu da işin aşırı ucu, ekstrem ucu, bu da fazlası.

Nasıl olacak?

Ona da reca ilacı, ümit ilacından lazım.

“Korkma yahu! Allahu Tela hazretlerinin rahmeti vardır. *Lâ ilâhe illallah* diyen cennete girecek. Allahu Teâlâ hazretlerinin peygamberi şefaath edecek!..”

شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكَبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي

Şefâatî li-ehli'l-kebâiri min ümmetî.

“Benim ümmetimin büyük günah işlemişlerine benim şefaathim olacak, cehenneme düşmesinler diye onlara şefaath edeceğim.”

Alimlerin şefaathı olacak. Alimleri Allah cennetin kapısında durduracak. Durun bakalım, diyecek. Durduracak. Hadi istediklerinize şefaath edin, diyecek. Hocaların, alimlerin şefaath hakkı var. O bakımdan o kadar ümitsizliğe de düşmek doğru değil. Yolunda gitmeye çalışacağız, günahlara dalmayacak kadar korkacağız ama elimiz ayağımız kesilmeyecek şekilde de ümidimizi besleyeceğiz. Rabbimiz affeder, lütfeder diye çalışarak ümit edeceğiz. Çalışmadan değil. Çalışmadan ümit edersek olmaz. Havf u reca arasında olacağız.

Ömrümüzün âhirine doğru recamızı, ümidimizi artıracacağız. Elliyi altmışı geçtin, eh korkma, inşaallah Allah'ın lütfu sana erişir. Altmış yaşına erişenlere müjdeler var. Yetmiş yaşına erişenlere mükâfatlar var. Seksen yaşına erişenlere serbest hak var, doksan yaşına erişenlere çok büyük bir lütuf var...

Yaşlı birisi onları okumuş da “Ah şu doksan yaşını bir yakalسام!..” diyordu. Doksan yaşını geçenlerin ne kadar mükâfatlara erdiğini duymuş.

“Hocam, bir doksanı bulsam gam yemem artık!..” diyordu.

Çünkü Allah inşaallah cennetine dâhil edecek, diye duymuş da ondan seviniyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

“Tevbeyi ve hayırlı işleri geriye atmayın, tehir etmeyin, tesvif yapmayın! Aman Allah'ın halimliğine aldanıp da günahlara dalmayın, gevşek durmayın!”

إِيَّاكَ وَصَاحِبَ السُّوءِ، فَإِنَّهُ قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ، لَا
يَنْفَعُكَ وُدُّهُ، وَلَا يَفِي لَكَ بَعْدَهُ

İyyâke ve sâhibe's-sûi fe innehû kıt'atün mine'n-nâri lâ yenfe'uke vüdduhû ve lâ yefî leke bi-ahdihî.

Enes *radiyallahu anh'* ten Deylemî'nin rivayeti hadîs-i şerîf; ilaç, iksir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

d. Kötü Arkadaştan Sakının, Çünkü O Cehennemde Ateşten Bir Parçadır

“Aman kötü arkadaştan sakın, kötü arkadaştan sakın! Çünkü o cehennemde ateşten bir parçadır. Kötü arkadaş cehenneme götüreceği için cehennemden bir parçadır. Ateşten bir parça demektir!”

Yakar seni; elbiseni yakar, vücudunu yakar. Birinci derece yanık olur.

Hangisi fazlaydı, üçüncü derecesi mi birinci derecesi mi?

Derin yanık olur, diyelim. Ateşten bir parçadır. Onun sevgisi sana bir fayda vermez. Sana, ahdine sadakat göstermez.

Aziz kardeşlerim!

Âyet-i kerîmede buyuruluyor ki;

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ

*el-Ehillâü yevmeizin ba'dühüm li-ba'din adüvvün ille'l-müttekîn.*²

Dünyada samimi, kol kola, el ele, omuz omuza, yan yana; içtikleri su ayrı gitmez, gecesi gündüzü beraber samimi insanlar, ay-yaşlar vs. vardır, ne kadar birbirlerine muhabbet ederler?..

Dün Konya'daydık, gece geç vakitte eve geliyoruz. Sokağın ortasında bir sarhoş öteki sarhoşun elini tutmuş, zor duruyorlar. Muhabbet ediyorlar.

“Ama bu dünyadaki muhabbetleri bu dünyada kalacak, âhirette birbirlerine düşman olacaklar!”

“Sen beni aldattın, sen beni içki meclisine götürdün, sen bana o kötülüğü yaptın!.. Yâ Rabbi! Bundan sor, kabahat bunun, bunu yak, bunu at!..”

O da yanacak bu da yanacak, hiçbirisi kurtulamaz. Aldatan da kurtulamaz aldanan da kurtulamaz.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Dalalete düşüren de yanacak dalalete düşen de yanacak. Cehennemde yaka paça birbirleriyle kavga edecekler.

---

² 43/Zuhruf. 67.

“Sen olmasaydın bu duruma düşmezdik, aklını kullansaydın...”

Bunları Kur’ân-ı Kerîm bize böyle bildiriyor.

Bu dünyanın samimi kimseleri, dostları; âhirette birbirlerine düşman olacaklar. Mütakîler hariç, takvâ ehli olanlar, dervişler, hocalar hariç!

Neden?

O Allah rızası için sevdi. Allah rızası için kurulan [bağ] bozulmaz, çürümez, âhirette de devam eder. Onlar birbirlerine vefa gösterirler, onlar birbirlerini kollarlar, onlar birbirlerine şefaât ederler, birbirlerine fayda ederler. Birisinin derecesi yukarıda ötekisinininki aşağıda, Allah onun derecesini ötekisinin kine çıkartır. Onun hürmetine onunla arkadaş olduğu için kişi sevdiğiyle beraber olacak. Allah âhirette kişiyi sevdiğinden ayırmayacak.

“Ben falancayı çok seviyorum.”

Kimi seviyorsun?

“Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*’i!”

Korkma, onunla olacaksın! Korkma onunla olacaksın!

Ama eğer bir Allah'ın sevmediği kimseyi de seviyorsa o zaman da felaket:

“En çok kimi seviyorsun?”

“Falancayı.”

O cehenneme gidiyor, o zaman yandın! Onunla beraber yanmak son derece fena oluyor.

Peygamber Efendimiz; “Kötü arkadaştan sakının. O, ateşten bir parçadır.” diyor.

Sevgisi sana fayda vermez, aldanma onun sevgisine!

“Yak bir sigara, parası benden...”

Başına alınısın senin sigaran, sen beni zehirliyorsun! Parası senden olunca iyi mi oluyor? Keşke benden olsa parası da biraz paradan cimrilik yapsam da içmesem!

“Gel bu akşam beraber keyif edelim, ben ısmarlayacağım.”

Güya iyilik yapıyor. Onun o sevgisi insana fayda vermez, aslında kötüdür. Keşke onun sevgisi olmasaydı keşke dargın olsaydı da arkadaşlık uğruna o günaha gitmeseydi.

Birçok kimse evde anasını ağlatıyor, karısını ağlatıyor, çoluk çocuğunu ağlatıyor. Arkadaşlarla güzel muhabbet edeceğim safa

süreceğim diye birçok yuva yıkılıyor. Birçok para böyle havaya cıvaya gidiyor.

Neden?

Çok samimi arkadaşlar nerede?

Kahvede, ayrılamıyor oradan!

“Yahu be adam, bırak şunları!..”

Bırakamaz. Çocukluk arkadaşı, bilmem ne arkadaşı, beraber bilardo oynayacaklar, iskambil oynayacaklar, kumar oynayacaklar, içki içecekler, gezecekler, safa sürecekler... İşte bu sevgi faydalı bir sevgi değil. Bunların ahitlerine de riayetleri olmaz. Dünyada da olmaz âhirette de faydası olmaz. Bu da önemli bir şeydir.

Muhterem kardeşlerim!

Kişi kiminle dost olacağını iyi ayarlamazsa dünyasına da âhiretine de zarar verir.

Ne güzel bir türkü var, diyor ki;

Seversen bir güzel sev çekme çirkin derdini

Seversen güzel sev, güzel ama nasıl güzel?

Allah'ın sevdiği güzel; takvâ ehli, alim, hak yolda yürüyen, âyet-i kerîmeye göre hadîs-i şerîfe göre sana Allah için arkadaşlık eden bir kimseyle dost ol. Seni kumara alıştı-

ran, içkiye alıştıran, zinaya alıştıran, evin çatısını yıkan, senin işini bozan, memuriyetten atılmana sebep olan [kimselerle dost olma]!

Orhan Veli ne diyor?

Beni bu güzel havalar mahvetti.

diyor.

Havayı güzel görünce demek ki kim bilir neler yapmış?

Böyle havalarda atıldım evkaftaki memuriyetimden

diyor.

Gitmemiş.

Tabii amir mazereti dinler mi?!..

“Bugün niye gelmedin?”

“Babam öldü.”

Önceki gün niye gitmedi?

Dedesi öldü?

Öbür gün ne oldu?

Şu mazeret bu mazeret...

Hadi bakalım, kapıyı gösteriverirler insana!

İşte o güzel havalar işte o yüzü güzel görünüp de aslında insana âhiret bakımından muzır olan arkadaşlar mahveder. İyi arkadaş seçeceksiniz. Seveceğiniz kimseye dikkat

edeceksiniz. Seveceğiniz kimse Allah dostu olmazsa Allah yolunun yolcusu olmazsa âhîrette sana da fayda verecek kimse olmazsa o sana zarar verir.

Bizim tasavvuf kitaplarında yazılıdır ki gafil insanların gafleti insanın kalbine akseder! Üzüm üzüme baka baka karardığı gibi onun da gafleti bu tarafa akseder. Onun için gafillerin yanında durmamak lazım.

Ama buna mukabil Peygamber Efendimiz ne diyor?

Câlisi'l-ulemâ "Alimlerle otur kalk!" diyor.

Alimlerle, hikmet sahibi, ilim sahibi insanlarla otur. Onların meclisinde sabahlara kadar durabilirsin. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Mescid-i Nebvî'sinde o fukara ashâb-ı suffe ile bazen otururdu, sohbet bir tatlanır bir ballanır bir kaymaklanırdı ki sabah namazına uyumazlardı.

Böyle sohbete can kurban, Allah'ın rızasına uygun sohbete can kurban!

Muhterem kardeşlerim!

Kardeşlerinizi, arkadaşlarınızı âhîret ölçülerine göre bir teraziye vurun, bir tartın

bakalım. Bir değeri var mı yok mu? Bir ölçün bakalım sizin yaptığınız dostluklar Allah indinde makbul mü?

Eğer o dostluklar Allah indinde makbul olmayan dostluklarsa hemen kesmek menfaatinizedir. Allah rızasına hemen bırakacaksınız, derhal bırakacaksınız. Kötü arkadaş insanı yakar, mahveder. İyi arkadaş edineceksiniz. İyi arkadaşlar da insanın hak yolda, hayır yolunda destekçisidir, cennete götürür.

Hadîs-i şerîfi çok güzel bir nasihat olarak hatırlınızda iyice tutacaksınız. Peygamber Efendimiz;

“Kötü arkadaştan aman sakının çünkü o cehennemden bir ateşten bir parçadır. Sevgisi sana fayda vermez, ahdine riayet edip de sana vefa göstermez!” diye sebebini de beyan etti.

إِيَّاكُمْ وَالْخِيَانَةَ، فَإِنَّهَا بئُسَتِ الْبِطَانَةُ. إِيَّاكُمْ
وَالظُّلْمَ، فَإِنَّهُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَإِيَّاكُمْ وَالشُّحَّ،
فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ الشُّحُّ، فَسَفَكُوا دِمَاءَهُمْ،
وَقَطَعُوا أَرْحَامَهُمْ

İyyâküm ve'l-hıyânete fe-innehâ bi'seti'l-bitânetü iyyâküm ve'z-zulme fe in-nehû zulumâtün yevme'l-kıyâmeti ve iyyâküm ve'ş-şuhhâ fe innemâ ehleke men kâne kablelekümü'ş-şuhhu fesekefû dimâehüm fe kateû erhânehüm.

Muhterem kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

İyyâküm ve'l-hıyânete fe-innehâ bi'seti'l-bitânetü. “Hainlikten, hıyanetten sakınıınız. Çünkü bu çok kötü bir haslettir.

e. Hainlikten, Zulümden ve Cimrilikten Sakının

Bitâne: “Çok kötü bir haslet.”

“Hainlik ne fena bir haslettir!”

Ve iyyâküm ve'z-zulme fe innehû zulumâtün yevme'l-kıyâmeti. “Zulümden de sakınıınız çünkü o kıyamet gününde zulümat olacak, karanlık gibi insanın üstüne çökecek!”

İnsan kapkaranlık kalacak, nursuz kalacak, önünü arkasını görmez durumda olacak. Zalimin hâli fena olacak.

Ve iyyâküm ve'ş-şuhhâ fe innemâ ehleke men kâne kablelekümü'ş-şuhhu. “Cimrilik, pintilikten de şiddetle sakınıınız. Çünkü bu cimrilik, pintilik sizden öncekileri helâk etti.

Birbirlerinin kanlarını cimrilik, pintilik, tamahkârlık yüzünden akıttılar ve akrabalıklarını, akrabalık bağlarını pintilik, cimrilik yüzünden kestiler kopardılar.”

Üç tane kötü huy göz önüne serilmiş oldu.

Birisi hıyanet, hain olmak; verdiği sözde durmamak. İnsanın yüzüne gülüp arkasından onun zararına çalışmak, kötülüğüne çalışmak. Emanete hıyanet vardır, arkadaşlığa hıyanet vardır, mala hıyanet vardır, sevgiye hıyanet vardır... Dış görünüş itibariyle görüldüğü gibi olmayıp arkasından ters istikamette zararına, kötülüğüne çalışmak. Mala hıyanet malı telef etmektir. Arkadaşlığa hıyanet arkadaşlığın gereğinin aksini, tersini yapmaktır. Hıyanetin her çeşidinden sakınmak lazım. Çünkü Allahu Teâlâ hazretleri hainleri sevmez; vefalıları sever, dürüst hareket edenleri sever.

Zulüm de o kadar geniş bir tabirdir ki Arapça'da günaha da zulüm derler. Çünkü o da insanın kendisini mahvediyor. İnsan günah işledi mi ceza çekecek; ya dünyada ya âhirette veyahut da hem dünya hem âhirette cezasını çekecek. Zulüm, günah.

Bu adam kendi nefesine zulmetmiş, ne demek?

Günah işlemiş de kendisinin başını derde sokmuş, belaya sokmuş, demek.

Ama zulmün klasik mânası, ilk akla gelen mânası nedir?

Bir başkasının haklarını çiğnemek, malını almak, hakkını çiğnemektir. Mesela zorla tarlasını alırsın, zulümdür. Bir insanın üzerine çullanırsın, ezersin döversin vs. Zulümdür. Haksız yere hapsedersin, zulümdür...

Zulüm de insanlar arasında çok yaygın kötü huylardan birisidir. Maalesef insan biraz güç kuvvet kazandı mı başlıyor etrafına zulmetmeye. Pazısı kuvvetliyse arkası, sırtı kuvvetliyse avenesi, adamları varsa başlar zulmetmeye. Görüyorsunuz obalar basılıyor, evlatlar öldürülüyor, evler yıkılıyor yakılıyor... Zulmün çeşitleri çoktur. Fakat şunu söyleyeyim:

Zalim tek başına duramazdı, zalimin yardakçıları olmasa!

Onun için zalime yordakçılık etmek de çok fenadır. Dalkavukçular, yordakçılar, ağanın adamları, filancanın ekibi, çetenin üyele-ri... Asıl bunlar zalimin yordakçıları olduğu

için zalim bir zulüm abidesi olarak ayakta durabiliyor, gezebiliyor. O bakımdan hiçbir zalimi hiçbir şekilde desteklemeyin. Hatta yüzüne tebessüm bile etmeyin. Zalim şımar- masın. Yüzüne tebessüm bile etmeyin. Des- teklerseniz güç kuvvet alır. Yapayalnız, cas- cavlak orta yerde kalıversin.

Sağa baktı, kimse yok; sola baktı, kimse yok...

“Kimse benden hoşlanmadı.” desin, zul- münden dönsün! Yoksa sen ona destek olur- san Doğu Anadolu filan da oluyor, Güneydoğu Anadolu da oluyor. Görüyoruz, duyuyoruz; başka yerlerde de olur. Ağa oluyor, ağanın adamı oluyor; ne derse yapıyor.

“Git şunu döv!”

Dövüyor.

“Git şunu çiftleyle arkasından vur!”

Vuruyor.

“Git falancanın harmanını yak!”

Yakıyor...

Olmaz. Zulüm kim emrederse etsin ya- pılmayacak bir şey! Çünkü âhirette onun ce- zası çoktur, yapmayacak. Zalime eyvallah demeyecek. Zalim bir kimseye “efendim” bile demeyecek. Fasık ve zalime “efendim”

bile demeyecek. Sözüne dikkat edecek. Dik dik konuşacak, soğuk soğuk bakışacak. Bakarken yüzüne soğuk bakacak.

Neden?

Şımarmasın diye.

Çocuğunuz da kusur işlediği zaman, kabahat işlediği yüzüne çok gülmeyin; şımarır. Şımarmaması için destek olmamak lazım, dalkavukluk etmemek lazım.

Birincisi hıyanet, ikincisi zulüm, yasaklanan üçüncü kötü huy da sakınılması bildirilen kötü huy da pintilik, cimrilik! İnsanın içindeki mala karşı hırs, onu vermekten kendisini tutması, verememesi, yapamaması.

f. Dünya Sevgisi Her Hatanın Başıdır

Muhterem kardeşlerim!

Hubbu'd-dünyâ re'sü külli hatietin.

“Dünya sevgisi her hatanın, her günahın başıdır.”

İnsan dünyayı sevdi mi parayı sevdi mi satın alırlar onu. Dayarlar parayı, verirler rüşveti; yaptırırlar haksızlığı. İnsan tok olacak; gözü tok olacak, gönlü tok olacak. Harama bakmayacak, haramı istemeyecek. Ha-

ramı elinin tersiyle itecek. Haram teklif eden insanın gırtlığına sarılacak.

Bizim -Allah rahmet eylesin- İstanbul'da tanıdığımız bir babayiğit mühendis kimse vardı. Eski devirlerde, 10-20 sene önce belediyede imar müdürü olmuş. İnşaat ruhsatlarına imza atacak, galiba onun elinden geçiyor.

Bir müteahhit gelmiş:

“Benim bir inşaatım var. Her evrakım tamam, istediğiniz şartları yerine getirdim. Altı aydır bekliyorum müdür bey. Benim bir türlü ruhsatnamem verilmiyor, çok mağdur oluyorum. Sıradayım, her şey normal. Benim işimi lütfen görün, merhamet edin...”

Yalvarmış.

“Olur. Vazifem, vatandaşa hizmet etmek.” demiş.

Atlamış cipe, gitmiş kendi gözleriyle inşaatı görmüş. Bakmış her şey ruhsata uygun, tamam. İmzalamış, işini bitirmiş. Cipte geri dönüyorlar.

Müteahhit cebinden bir zarf çıkartmış, bizim müdür beye;

“Müdür bey, Allah senden razı olsun. İşimi çabuk gördün, buyur.” demiş.

Müdür:

“Arabayı çek kenara!” demiş. Çekmiş kenara, müteahhidin yakasını toparlamış. Müteahhidin ödü patlıyor.

“Acaba verdiğim parayı mı az gördü? Parayı da saymadı, neler oluyor?..”

Demiş ki;

“İşte bu memurları mahveden sizsiniz, mahveden sizsiniz. Ben senden para istedim mi be adam? Ben bu işi vazifem olduğu için yapıyorum. Ben senden para istedim mi? İşte siz böyle bahşış vere vere ne hâle getiriyorsunuz ki adam karşısına bir proje geldiği zaman ‘Şu adamın işini altı ay sallayayım, bana biraz külliyetli miktarda para versin...’ diye alışıyor!..”

Muhterem kardeşlerim!

İnsanın gözü tok olmalı. Elhamdülillah rahat olmalı. Hiç haram bir şey yok, diye ortada alını açık dolaşabilmeli. Pintilik, cimrilik etmemeli Allah’ın verdiğini de cömertlik edip vermeli. Fukaranın hakkı var.

İnsanın malında, parasında fukaranın hakkı vardır. O hakkı vermezse malı pis olur, malın tabağı pis olur.

Tencerenin içine necaset düşerse ne olur?

Tabağı da pis olur.

g. Malın Zekâtı Verilmezse Malın Tamamı Pis Olur

Sen eğer malının zekâtını vermezsen malının tamamı pis olur. Hakkını vereceksin fakarının. O bakımdan Allah cimrilikten cümlemizi korusun, cömert eylesin. Hırslı eylemesin, hırstan dolayı haramlara bulaştırmasın. Helal lokma her hayrın başı olduğundan dünya ve âhîret saadetinin esası olduğundan Rabbimiz hepimize helal lokmalar, helal kazançlar nasip eylesin. Alnımız açık yaşayalım. Evlatlarımızı helal lokma ile besleyelim, mü-rüvvetlerini görelim.

Allah hepinizden razı olsun.

Fâtiha-yı Şerîfe mea'l-besmele!

SORULAR VE CEVAPLAR

Soru: Sabah namazını ailecek kılardık. “Bizi erken uyandırdın.” demeleri anında acemiliğime gelerek “Vallahi sizi bir daha uyandırmam!” diye yemin ettim. İki ay kadar oldu. Ne yapmam gerekir?

Bu kardeşimiz sabah namazında kaldırmak istemiş. Ailesi efradı, “Erken uyandır-

dın...” filan diye de biraz mırın kırın edince basmış yemini. Tabii kötü bir yemin!

Muhterem kardeşlerim!

Kötü bir şeye yemin edildiği zaman yapmamak sünnettir. Yemininde; “Ben yemin ettim bir kere, artık bunu böyle yapayım!..” demek değil de yeminine uymamak sünnettir. Yemin kefareтини verir ama o işi yapmaz, daha çok sevap kazanır. Onun için kaldırmaya devam etsin. Hatta Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Gece namazına kaldırsın.”

Gece namazına karısını kaldıracak! Hanımı nazlanıyor, kalkmıyor:

“Efendi yüzüne su serpiversin.” diyor.

Hanım erken kalkan uyanık bir hanım, bey biraz tembel;

“Hanım, beyinin yüzüne su serpiversin.”

Tabii muhabbetli bir tarzda, kavgaya hırgüre götürecektir tarzda değil. Kaldırmak sevap olduğundan kaldırılmış kimsenin sevabından kaldıran alacağından bunlardan geri durmamak lazım. Yeminin kefareтини versin, kaldırmaya devam etsin.

Soru: Bizi yönetenler bize zulmetmektedirler. Örnek olarak fikri için zulmedenler, başörtü taktığı için zulmedenler vs. Bunlara destek olan müslümanların defterlerine günah yazılır mı? Bunlara az da olsa sevgi besleyenler âhirette onlarla beraber olurlar mı?

Çok güzel bir soru ve çok doğru! Üstüne bastıra bastıra söyleyeyim: Zalime destek olan zalimin yaptığı zulmün bütün veballerine ortak olur, mutlaka olur. Ortak olunca o zalimin vebali azalmaz, aynısı buna da gelir. Kim ona destek olmuşsa!

Ben bunu dergilerde yazdım, çok öncelerden yazdım, ikaz ettim. Onun için zalimi destekleyemezsiniz.

Tebessüm bile etmeyin! Desteklemek değil, tebessüm bile câiz değil!

Bunlara muhabbet duyanlar onlarla olur mu?

Olur, o tehlikede var. Zalimi sevmeyin, mazlumu sevin. Müslümanı sevin, dürüst insanı, doğru insanı, adaletli insanı sevin. Hakkı tutan insanı sevin. Sevecek bir şey mi bulamadınız?!..

Soru: Camilerde bulunan bazı saatler belli anlarda çalmaya başlıyor. Bazı kimseler bu sesleri kilise çanının sesine benzetip bunların camide bulunmalarını haram sayıyor. Bu konuda bizlere İslâm'ın hükmünü bildirir misiniz?

Doğrudur. Adamlar kilisenin sesini saate tam verdirtmişler. Dın dın dın dın, kilise Mü-nih'te nasıl çalıyorsa aynen kilise çanının sesini saate vermişler. Onun için bu saatleri kullanmak doğru değil. O sesi çıkarttırmak doğru değil. Ama kullanılmışsa haram değil, haram diyemeyiz. Vakit lazım oluyor. Çünkü o mahalde başka saati olmayabilir. Mekruh diyebiliriz. O sesi iptal ettirse uygun olur, diyebiliriz. Sesin doğrudan doğruya [hükmü] yok. Kısarsınız, başka bir sisteme döndürsünüz veya o saatleri çalmazsınız. Herifler o saatleri imal etmez. O kilise sesini saate koyan adamlar iflah olmaz, daha iyi olur, batar. Ne diye o saati alasın; öbür saati alırsın, başka saati alırsın. Doğru değil, benim de siniri-me dokunuyor. Münih aklıma geliyor, başka gâvur diyarı aklıma geliyor. Orada duyduğum şeyler aklıma geliyor. Oralarda evlerde vs. kilisenin çanı çalıyor.

Mehmet Akif ne demişti?

Ne zillettir ki nâkûs inlesin beyninde

Osman'ın

Müslümanların beyninde çan seslerinin
çınlaması ne kadar büyük zillettir!

Biz Türkiye'de saat yapmaktan âciz mi-
yiz? Türkiye'de teknoloji yok mu?!..

Âlâsı var.

Biz zevkten mahrum muyuz? Böyle bir ki-
lise sesi, çan sesi olmayan bir saat yapmaktan
âciz miyiz? Veya nasılsa girmiş camimizden
içeri, kulağını burup sesini kesmekten âciz
miyiz? Zor bir şey mi?!..

Hiç de zor bir şey değil! Onun için bu gibi
şeylere dikkat etmeli!

Bütün halıların üzerinde put deseni var,
desenler İtalya'dan gelme, diyorlar. Adam
koyuyor kendi putunu tam halının göbeğine!
Her tarafta haç, put, haç, put... Her taraf haç
dolmuş! Almayın! Üstelik git bizim halıdan al,
dikkat et!

“Ben böyle desen istemiyorum!” de.

“Türkiye'de bunlar satılmıyor...” desin-
ler. Müslüman mahallesinde salyangoz satıl-
maz. Biraz desenine dikkat et, saatine dikkat

et. Mümkünse hilalli olsun, İslâmî desenler olsun.

Soru: “Kötü kişilerden, arkadaşlardan sakınınız!” hadisini okudunuz. Resûlullah, kötü kişilerden bile sakınmayı emrediyor. Ama biz kötü kişileri katilleri, fasıkları değil arkadaş; başkan, başbakan, cumhurbaşkanı edinmişiz. Hâlimiz ne olacak?

Aşağı yukarı diğeriyle aynı soru.

Rey sahibisin, oy hakkın var. İyisini seç, o duruma [düşme]! Seçenin kendi kabahati, seçerse seçtiği insanı tavrının, hareketinin vebali veya sevabı kendisine ait olur.

Soru: Okulumuzdaki başörtülü hanımlar biz erkeklerden onlarla ilgilenmediğimizden şikâyet ediyorlar. Bu durumdan yararlanan radikal denilen bazı kimseler hanımlarla ilgilenerek onları yönlendiriyorlar. Ne buyurursunuz?

Bir müslümanın bir müslümana yardım etmesi boynunun borcudur. Hadîs-i şerîfler çoktur, bu hususta bir sürü hadîs-i şerîf okuyabiliriz. Müslüman müslümanın kardeşidir.

“Zulmetmez ona, hakaret etmez, onu yardımsız bırakmaz.”

Yardımsız bırakıyorsan ötekiler tutuyorsa elinden tutana aşk olsun sana da yuf olsun.

Soru: Evli ve iki çocuk babasıyım. Seksen yaşlarında olan validelerimin yanında onların meskeninde kalıyor idik. İslâmî yaşantıma müsaade vermeyen akla gelmedik aşağılayıcı zulümler yapması nedeniyle beş yıl önce kendi istekleri ile evimizi ayırdık. Bir ay sonra yalvardılar, ağladılar, tekrar geri getirdiler. Aradan tekrar beş yıl geçmesine rağmen bu sefer zulüm daha da arttı. En son evlatlarımın terbiyesi ile ilgili ailevî münazaralara karşı benle kavga etti ve evden attı. Akla gelmedik rezillikler oldu. Ankara’da ayrı oturmaktayım. Bunun üzerine anne ve babam hüngür hüngür ağlayarak eve dönmemi yine istiyor. Ben de bakılmaya ihtiyacınız varsa buyurun bizim eve gelin, dedim. Kabul etmedi. Hanımım da zaten gitmek istemiyor. Ailem dağılacak. Eğer gelmezsem validelerim de hakkımızı helal etmeyiz, diyorlar. Ne yapayım?

Tabii anne babaya hürmet etmek, itibar etmek, hizmet etmek evlatların vazifesidir. Onlara hizmette kusur etmeyecek, gönüllerini alacak. Zulüm de etmesine fırsat vermeyecek, basiretli bir yönetim gösterecek.

Muhterem kardeşlerim!

Hayatta işler kolay değildir. Her işin bir çatal tarafı, çetrefil tarafı, pürüzlü tarafı vardır. Hiçbir iş kolay değil. Ticarethanede de böyledir.

Burada bir problem var, ana-baba biraz ihtiyar, 70-80 yaşına gelen bir insanın beyin damarları kireçleniyor, ahlâkı değişiyor. Halim selim olan insan cadaloz oluyor, kavgacı oluyor. Bu bir çeşit hastalık. Onları hoş göreceksiniz. Hay hay diyeceksiniz, ağasın paşasın diyeceksiniz. İdare edeceksiniz. Yolda bir sarhoş geçse nasıl idare-i maslahat ediyorsanız anne-babayı da idare edip gönlünü alacaksınız. Gitmiyorsanız gitmeniz uygun olmu-yorsa da arada sırada giderek hediyeler filan alarak gönlünü yapacaksınız. İhtiyarlayınca hastalıklar olabiliyor. Bunu üstüne bastırarak söyleyeyim. Çok yakından biliyorum. 70-80 yaşına gelince bunama hâlleri gibi birtakım ahlâk değişiklikleri olabiliyor.

Soru: Bütün insanları Allah celle celâlüh yarattığına göre sevmese yaratmazdı. O hâlde fasık bir müslüman fasık, sarhoş, ehl-i kitâb ayırt etmeksizin sevmek gerektiği söyleniyor. Öyle bir sevgi İslâm'a göre câiz midir? Böyle bir tasavvuf var mıdır?

Hayır, yoktur. Öyle şey olmaz. Allahu Teâlâ hazretleri mahlûkatı yaratmış, insanoğlunu da kendisine hizmet için yaratmıştır. Dünyaya imtihan için göndermiştir. Allah yolunda gidenler hubb-u fillahtan dolayı sevilir. Allah yolunda aykırı gidenlere buğz-u fillahtan dolayı kızılır. O da farzdır, o da farzdır.

Sonra zaten Allah yolunda gidenleri seversen ötekileri sevmek mümkün olmaz. İki bir arada mümkün olmaz. Yemeğe hem tuz katacaksın hem şeker katacaksın hem zehir katacaksın; yemek tatlı olacak. Olmaz, ikisi birbirine zıt olan şeyler olmaz. Sevdiği zaman sevdiği kimsenin düşmanını sevemez. Sevdiğin insanın düşmanına yardım edemezsin. Sevdiğin kimseye kötülük eden kimseye dostluk gösteremezsin, dostluğa aykırı olur. Çok basit bir hâldir bu.

Mesela Türkiye'yi seviyorsun, gidip Bulgar'la dost olamazsın. Bulgar'ı seviyorsan Türkiye'de o zaman casussun demektir. Bu sevginin pozitif ve negatifi vardır. Negatif buğzdir, buğz etmektir. Allah rızası için buğz etmek de vardır. Günaha buğz edilir şeytana buğz edilir, kâfire buğz edilir...

Öyle açık bono, kâğıdın altını imzalamışsın:

“Herkesi seveceğim...”

Olur mu?

Sahtekârı seveceksin, hırsız seveceksin, katili, zalimi seveceksin, deliyi seveceksin... Hiç olur mu?

Olmaz. İslâm'da böyle saçma şey yoktur. Böyle bir şey de sakat bir eğitimidir. Hiç kimseyi ayırt etmeden sevmek, öyle şey olmaz. Allah darılır. Allahu Teâlâ hazretlerinin sevmediği kimseyi sen seversen Allah sana darılır. Allah'ın sevmediğini sevmemek, sevdiğini sevmek durumundayız. Sarhoş, ehl-i kitâb, fasık ayırt etmeden [sevilmez].

O zaman fasıkları desteklemiş olursun, sarhoşları desteklemiş olursun; çok saçma bir şey!

Kim diyor bunu yahu?

Soru: Bizim burada evimiz var. Hizmet de var. Evdekiler namaz kılmıyor. Evdekilerden ayrılayım mı?

Evde kalsın, namazını kılsın. Ötekileri de namaza alıştırmak için cihat etsin çalışsın, cehd etsin.

Soru: Siyasî partilere oy verilmesi ve meclise girilmesi İslâm'a ters düşmez mi, şirk değil mi?

Hayır. Şirk, Allah'a ortak koşmak demektir. O şirk değil. Siyasî partilere oy verilmesi bir iyi insanı seçip yönetime getirmedir. Seçim, adeta bir çeşit istişaredir. Kimi istiyorsunuz, diye istişarede fikrini söylemektir. Sen de fikrini söylersen bu İslâm'a uygun olur. Söylemezsen İslâm'a ters olur.

“Mesela hepsi birbirinden berbatsa...”

O zaman doğrusunu sen koy, sen çık. Sen çık da biz seni destekleyelim. Dürüst insan çıksın ortaya. Birisini seçeceksin. Seçmemekte çare değildir. Oy vermemek de çare değildir. Benim kanaatime, âcizane kanaatime göre oy vermek mecburiyettir, dinî mecburiyettir. Çünkü sen oy vermediğin zaman öbür

taraf baskın gelir. Hiç istemediğın bir insan çıkabilir. Katılmıyorsun, bakıyorsun; şu kadar oy farkıyla bir edepsiz hırsız kimse çıkmış! Oraya çıktığında sen oy vermediğın için onun vebali sana da gelir. Vermediğın için de gelir, bu iş böyle.

Soru: Müslümanların mutlaka tarikate bağlanması zaruret midir?

Müslümanın Kur'ân-ı Kerîm'in âyetlerine uyması farzdır. Kur'ân-ı Kerîm'de Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

Kad eflahâ men zekkâhâ ve kad hâbe men dessâhâ.

Nefsini terbiye etmen lazım.

“Terbiye edersen felah bulursun. Terbiye etmezsen helâk olursun, mahvolursun!”

Nefis terbiyesi, insan kendi kendisini terbiye edemez. İnsan kendi nefisini tıraş edemez.

Tıraş bile edemezsin, kesemezsin! Hadi bakalım yap bakalım ensene tıraşını!

Yapamazsın! Onun için bir başkası ayıplarını görecek, terbiye edecek, eğitecek.

Bunca mektepler niçin kurulmuş, bunca Milli Eğitim Bakanlığı müesseseleri neden var?

Eğitim için eğiticiler lazım olduğu için vardır! Eğitimin en kıymetlisi, en güzeli de mrifetullahın öğretilmesidir. İnsanın nefsinin terbiye edilmesidir, ahlkın gzelleşmesidir. Kötü ahlktan insanın kurtulmasıdır. O hâlde herkesin buna ihtiyaı vardır. Herkesin en başta boynuna borç olan budur.

Soru: Evliy açıktan kermet gösterebilir mi?

Gösterir. Evliy açıktan kermet gösterir, gösterdiğinin misalleri çoktur. Ama derecelerine göre kermet göstermeyi uygun görmemiştir. Büyükler kendilerini saklamışlar. Halkın arasında şöhret sahibi olmak zor olduğundan birtakım problemleri olduğundan saklamışlar. Ama bazen de göstermişler. Misalleri vardır. Biz de gördük, bizim hayatımızda da çok gördüğümüz şeylerdendir. Keramet gösterebilir, gösterir, göstermiş olanlar da vardır. Yalnız büyüklerimiz kerametın mümkün olduğu kadar saklanması gerektiğini, mümkün olduğu kadar mahviyetkrne, mtevazıne olması gerektiğini bildirmişler.

Soru: Kullanılmış bir altın bileziği bir aylık borç verdim. Bileziği bana sonra getiren kardeşimiz yeni getirirse bu eskisiyle yenisinin arasındaki fark faiz olur mu?

Hayır, olmaz. Gramı önemlidir. Ağırlığı aynı olduktan sonra da yeni veya eski olmasının önemi yoktur.

Öğretmenler okulda Allah'ı anlatmıyor. İnsanı şüpheye düşüren birçok fikir öğrencilerin kafasında. Sorularına cevap bulamıyorlar. Onlar Allah'ı nasıl tanıyabilirler? Okulda Allah bilgisini elde etmek mümkün olmuyor. Hocalardan da öğretmenlerden de bu hususta faydalanamıyoruz, bunun çaresi nedir?

Birtakım güzel kitaplar vardır, onları okusun. Bizim de ortaokulda, lisede, üniversitede karşılaştığımız hocalar; hepsi istediğimiz iman seviyesinde değildi. Kimisi ileri geri konuşan insanlardır. İyi muhite gitsin, iyi insanlarla arkadaş olsun, iyilerle bir araya gelsin...

Çok güzel kitaplar var. Allah'ın varlığını, birliğini çok güzel anlatan şahane kitaplar var. Yüzlerce kitap var, onları okusun. Biz de ortaokul, lise talebeliğın zamanında onları

okuduk. Çok istifade ettik. Onlardan gıdalandık, rahatlandık. Onlar da öyle yapsınlar.

Soru: Ölüm yılı olan bir insana, ölen bir insana, bir kabristana veya şifa olsun diye birine Kur'ân-ı Kerîm okumak câiz midir? Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem okutmuş mudur? Bu konuda hadîs-i sahîh var mıdır?

Vardır, okutmuştur, okunabilir. Hatta meşhur bir şey var: Bir müfreze bir yere gidiyor da misafir etmiyorlar. Çölde bir oba bu müfrezeyi misafir etmiyorlar. Onun üzerine kumların üzerine yatmışken içerden bir fer-yat, bir gürültü... Obadan bir cariye geliyor:

“Zehirli bir yılan efendimizi soktu. Yılan, obanın başkanını soktu. Sizde ilaç yapacak bir kimse var mı?” diyor.

Sahabeden birisi gidip Fâtiha okuyor, şifa buluyor. Var, Kur'an okunur. Hepsi caizdir. Var, okunuyor.

Para almak câiz değil, Allah rızası için okunur.

Soru: Fakültemizde bir hocamız İslâm'ın sadece erkeklere ilim tahsilinde müsaade

ettiği, kadınların bundan mahrum bırakıldığını söyledi. Yine ilimle ilgili hadislerde de kadın ifadesinin bulunmadığını beyan etti. İslâm tarihinden de kadınların ilim tahsilini yasaklayan misaller verdi. Bu bakımdan ne dersiniz?

Yalan söylemiş, yanlış söylemiş; öyle değil.

Talebü'l-ilmi farîzatün alâ külli müsli-min ve müslimetin, herkesin bildiği bir hadîsi şerîftir.

Sonra Kur'ân-ı Kerîm'in âyetlerinde hem müennes hem müzekker siygalı bazı şeyler vardır.

İslâm tarihinde Peygamber Efendimiz'in mübarek zevcesi Hz. Âişe validemizden başlayarak en büyük alimler yetişegelmiştir. Hz. Âişe validemiz bayağı alim bir kimsedir. Bayağı fakih bir kimsedir ve kadın alimlerinin en başta gelen misalleridir.

İslâm tarihinde kadın kadılar vardır. Fıkıhta fetva verecek kadın kimseler vardır.

Peygamber Efendimiz kendi zevcelerine Kur'ân-ı Kerîm'i öğrettirmiştir. Onun için bu bilgi eksiktir, yanlıştır veya kasıtlıdır.

İslâm din, erkek ayrımı yapmaksızın herkesin ilim öğrenmesini emrediyor, tavsiye ediyor. Hatta ilmihâl bilgileri her müslümanın mutlaka bilmesi gereken şeylerdir, farzdır. Onları bilmezse ibadetini yapamayacağı için kadına da namaz kılmak gerektiğinden, kadına da zekât vermek gerektiğinden onların da öğrenmesi lazımdır.

Bilgi yanlış! Herhalde müsteşrikleri filan okuyorlar, yalan yanlış şeyler söylüyorlar veyahut İslâm'ı yarım biliyorlar. Yarım hoca insanı dinden eder ya, işte üniversite hocalarımızın bir kısmı böyle.

Ben de üniversite hocasıyım. Bir kısmı diyorum, hepsi demiyorum. Dini güzel öğrendiği zaman, hadîs-i şerîfi güzel okuduğu zaman hadis kitaplarının indeksine bakarlarsa görecekler. Dedikleri doğru değildir, yanlıştır.

Soru: “Keşke demek şeytandır.” diye bir hadîs-i şerîf var, açıklar mısınız?

“Keşke demek şeytandandır.” diye bir hadis yok. Hatırında yanlış kalmış, eksik kalmış. İnsanın ibareyi sağlam öğrenmesi lazım.

Peygamber Efendimiz;

“Bir şey başına geldiği zaman de ki: Allah’ın takdiridir. Bu benim başıma geldi, Allah’ın takdiridir. Keşke şöyle olsaydı böyle olsaydı, deme! Çünkü o şeytanın senin üzerinde işlem yapmasına kapı açar!” diyor.

“Hay Allah! Keşke Ankara’ya gelmeseydim arabam bu kazayı yapmazdı... Keşke şu sokağa girmeseydim başıma saksı düşmezdi...”

O oldu bitti artık. Allah’ın takdiri böyleymiş, diyeceksin.

“Eskiye ait keşkeler, pişmanlıklar, şeytanın senin üzerinde işlem yapmasına sebep olur!” diyor. Yoksa “keşke” kelimesini yasaklamıyor. Hiç kullanmayacaksın, mânasına değil.

“Ah keşke gençliğimde aklım başımda olsaydı da ilim öğrenseydim... Ah keşke gençliğimdeki enerjim olsaydı da ilme gitseydim...”

Buralarda kullanılabilir, güzel şeylerde kullanılabilir. Kadere itiraz gibi olan yerde kullanılması doğru değildir, buyurmuş.

Buradan şunu anlıyoruz, hep bastıra bastıra söylüyorum:

Bir şeyi doğru öğrenin, tam öğrenin. Yarı öğreniniz mi çok yanlış noktalara gidersiniz. Bazen birisi bana geliyor diyor ki;

“Hocam! Siz şöyle demişsiniz...”

“Yahu demem, dememişimdir. Ben bir haftada otuz tane konuşma yapıyorum. Nerede ne dediğimi hatırlamam mümkün değil, dememişimdir. Benim bilgim öyle değil. Bu konuda şöyle diyorum...”

Kurcalıyor kurcalıyor; anlaşılıyor ki yanlış duymuş, yarım duymuş, eksik duymuş. Yarım olursa olmaz, tam, iyice öğrenin!

Soru: Bildiğiniz gibi Diriliş isimli bir parti kuruluş aşamasında. Arkadaşlar arasında bu partinin Korkut Özal’ın maddî ve sizin mânevî desteklerinizle kurulduğu şeklinde bir söylenti yayılmış. Bu konuda arkadaşların kafalarındaki şüpheleri gidermek için bir açıklama yaparsanız çok memnun oluruz.

İftira etmişler hakkım bakidir hepsinden hakkımı alabilirim günahlarımı hafifletiyorlar alıyorlar.

Sezai Karakoç’un kitaplarını bilirim. Kendisiyle daha ömrümde hiç karşılaşmadım, bugüne kadar hiç karşılaşmadım. Burada olsa karşımda dursa “Bu Sezai Karakoç.” diye bilmem. Parti kurduğunu da yeni duydum. Herkes kurabilir. Parti kurmak yasak değil. O

bakımdan ayıplamıyorum. O ayrı bir mesele ama benim onun kuruluşuyla vs. bir ilgim yok.

Ama ben kendim bir parti kurmayı bir ara düşündüm.

Benim gibi bir hoca, parti kurup ne olacak?

Hani gerçekleri söylemek kolay oluyor. Gidiyorsun, istediğin yerde toplantı yapabiliyorsun. Sıkıyönetim de olsa mâni olmuyor daha başka şey de olsa mâni olmuyor. Bir ara düşündüm. Üç beş sene önce düşündüm de bizim Ahmet Tekdal Bey'e kurayım diye söyledim.

“Aman hocam, kurarsan şöyle olur böyle olur...” filan dedi.

Tatlı, telaşlı bir adam.

Soru: İlmî çalışma yapayım mı? Yoksa cemaat faaliyetlerine mi katılmamı tavsiye edersiniz?

Bu gibi sorulara cevabımın nasıl olduğunu biliyorsunuz:

İki güzel işi birbirine tokuşturmamak lazım. Hem onu yap hem onu yap, ikisi birbirine mâni değil. Hem ilim yoluna gir hem de cemaat faaliyetlerin de görev al, çalış.

Birisi gelmiş bana soruyor:

“Hocam! Bir camide imamım. Çocuklara Kur’an öğretiyorum. Ramazan’ın son on günü geliyor. İtikâfa gireyim mi yoksa çocuklara Kur’an okutmaya devam edeyim mi?”

“Bana bak, sen niye itikâfla Kur’an öğretmeyi birbirine tokuşturuyorsun? İki de güzel şey, ya o olacak ya o olacak diye niye öyle yapıyorsun? Camiinde itikâfa gir, çocuklara Kur’an okutmaya devam et.” dedim.

Mümkün! Bir şeyin ikisi birden yapılması mümkünse ona alternatif olmaz. İkisini birden yaparsın olur biter.

Soru: Benim aklımdan hiç istemediğim hâlde İslâmî olmayan duygu ve düşünceler geçiyor. Zaman zaman bu vesveseler beni çok sıkıntıya sokuyor. Bundan kurtulmak için ne yapmamı tavsiye edersiniz?

1. Abdestli gezmeyi tavsiye ederim.

2. *Kul hüvallah, Kul eûzü bi-rabbi’l-felak, Kul eûzü bi-rabbi’n-nâs* sûrelerini çok okumasını tavsiye ederim.

Soru: Muhterem hocam! Dünya ve âhîret saadetini kazandıran en büyük amel nedir?

İlimdir. İlim öğrensin! Tek kelimeyle bu ama öğrendiğini de uygulamak lazım. Öğrendiğini uygulamazsa vebal olur. İlmi öğren!

Soru:

Kula bela gelmez Hak yazmayınca

Hak bela yazmaz kul azmayınca

sözüne mi yoksa “Allah’ın en çok imtihana tâbi tuttuğu Allah’ın en çok sevdiği ârif kullar!” sözüne mi itibar edeceğiz?

Kelimelerin muhtelif dillerde muhtelif mânaları vardır. Bela kelimesinin Arapça’da mânası imtihandır. *Belâin hasenâ*, “güzel bir imtihanla imtihan olmak” mânasına gelir. Türkçedeki mânası musibettir.

“Sen bana bela mısın be adam? Karşıma dikildin sabahtan beri! Dır dır dır vır vır vır...”

Orada Türkçe’deki mânası Arapça’dan farklıdır. Mesela “müsaade” sözü Arapça’da “yardım etmek” demektir.

“Müsaade eder misiniz?”

“Demek yardım eder misiniz?” demektir.

Türkçe’de müsaade, izin almaktır; mânası farklı. Onun için bizim şairin söylediği söz;

Kula bela gelmez Hak yazmayınca

İmtihan; tabii yazacak, ondan gelecek; elbette doğru.

Hak bela yazmaz kul azmayınca

Kul azgınlık yapınca o zaman bir ilâhî ceza gelir. Cezadır, haklı bir şeydir, doğru.

Allah kulları müptela eder, çeşitli iptilalara uğratar, imtihan eder, sabrını ölçer. Bir de bazen şamar yer, tokat yer. O da yaptığı bir kötü şeyin cezasıdır. O da tamam.

Soru: Diş dolgusunun özellikle boy abdesti yönünden fıkhî hükmü nedir?

Diş dolgusunun bir mahsuru yoktur. Dişinizi doldurabilirsiniz. Gusül abdestinize de zarar vermez.

Soru: İslâm'da Sosyal Sigortalar'dan, BAĞKUR'dan emekli olmanın hükmü nedir? İslâm'da emekli olma ve belli bir yaştan sonra kendini emekliye ayırma ve çalışmama var mıdır?

İslâm'da sigorta meselesi bilimsel bir araştırma konusudur, bir tez konusudur, üniversite [işidir]. Alimlerimiz sigortanın belli bir ölçüde câiz olduğunu, belli bir ölçüden sonra olmadığını; kendisinin yatırdığı taksitler ka-

darını alabilmesinin olacağını, ondan sonrasının olmayacağını ifade ediyorlar. Ama İslâmî bir devlet kendi vatandaşlarına birtakım bağışlar, birtakım haklar sağlayabilir. Devletin de böyle yardımlaşma konusunda bazı şeyleri var.

Sigortanın uygun olmaması: Herkes parayı alıyor, herkes aynı şekilde istifade etmiyor. Kimisi ediyor kimisi etmiyor, o bakımdan adaletsizlik oluyor. İslâm'da devlet; "Tüm muhtaçlara şu yardımı yapacağım..." filan diye yardım yapabilir. Fakat bunun şekli, mekanizması pek uygun olmuyor.

Soru: Hocam hangi durumlarda selam vermemek daha uygundur?

[Abdullah b. Ömer *radıyallahu anhümâ*'nın bir sahabiye çarşıya gitmeyi teklif etmesi üzerine sahabi diyor ki;]

"Ben senin huyunu hâlini bilirim, sen çarşı pazarı pek sevmezsin. Orada yalan yere yemin edilir eksik tartılır, aldatmaca filan olur. Çarşı pazar şeytanın çok dolaştığı yerdir. Sen niye çarşıya pazara gitmek istiyorsun, anlat bakalım, bildir bakalım?" diyor.

Abdullah b. Ömer *radıyallahu anhümâ* diyor ki;

“İnsan çoktur, selam veririz; sevap kazanırız.”

Bilmediğine de selam vermek ve böylece sevap kazanmak lazım. Ama günah işliyor veya müslüman değil, o zaman ona selam verilmez. Günah işleyen ve müslüman olmadığı belli olan kimseye verilmez.

Soru: İmtihana gireceğiz, duanızı bekleriz.

Hep birden dua edin: Allah kardeşlerimizi üstün başarılı eylesin, hayırlı insanlar olarak yaşasınlar.

Soru: Bazı insanlar Allah'a, “Tanrı” diyorlar bu doğru mudur? “Allah” ile “Tanrı” arasındaki fark nedir?

Bazı insanların içinde Süleyman Çelebi de var bendeniz de varım. Tanrı denilebilir:

Birdir Allah andan artık Tanrı yok

Süleyman Çelebi'nin *Mevlid*'inden hatırlıyorsunuz. “Tanrı” kelimesi Arapça'daki “İlah” kelimesinin tam karşılığıdır. Arapça'da “İlah”, Türkçe'de “Tanrı” İngilizce'de “Gad”,

Almanca'da "God", Fransızca'da galiba "Dio" diye gidiyor. Arapça'da "İlah" kelimesini kullanmak caizse Türkçe'de de "Tanrı" kelimesini kullanmak, tam onun karşılığı olduğundan kullanmak câiz olur. Bundan dolayı da Süleyman Çelebi de *Mevlid*'inde kullanmış, "Tanrı" demiş.

Eski devirlerdeki yazılmış din kitaplarında "Tanrı Teâlâ, Tanrı Tebâreke ve Teâlâ..." filan diye çok geçer. Eski kitaplarda kullanılabilir. Çünkü Kur'ân-ı Kerîm'de "İlah" kelimesi kullanılabilir. Mesela;

Ve ilâhüküm ilâhün vâhidün lâ ilâhe illâ hüve'r-rahmânü'r-rahîm.

Demek ki "İlah" kelimesi, "Allah" yerinde, makamında Kur'ân-ı Kerîm'de kullanılabilmesine göre "Tanrı" kelimesinin de şer'an kullanılmasında bir mahsur yoktur. Ama "Tanrı" kelimesi ve "İlah, god, gad, dio ve yezdan" kelimesi; daha başkaları Farsça'da, Hintçe'de başka dillerdeki kelimeler, insanların tapındığı her tapınılan şeye verilebilir cins isimdir. "Allah" kelamı, sözü, lafzâ-yı celâli ise Rabbimiz'in ism-i hassıdır. Bütün sıfatları sinesinde barındıran, toplayan ism-i hassıdır.

“Mısırlılar öküzü Tanrı edinmişler, Tanrı diye tapınıyorlar. Firavunlarına tapıyorlar.” diyebilirsin de “Mısırlılar’ın Allah’ı Fira-vun’dur.” diyemezsin. “Tanrıları Fira-vun’dur.” diyebilirsin. Çünkü o cins isimdir, ötekisi özel isimdir. Gramer tabirleri bilenler anladılar. Anlamayanlara da anlayanlar anlat-sın.

Soru: Tevbenin şekli ve şartları nelerdir, küfre düşenin tevbesi nasıl olacak?

Küfre düşenin tevbesi, gözyaşı döküp tekrar kelime-i şahadet getirmektir. Al-lah’tan afv u mağfiret istemektir: “Bir hata işledim yâ Rabbi! Ben senin varlığını, birliğini ikrar ediyorum.” demektir. Tevbenin şartları için de mesela *Tenbihü’l-gâfilîn’e* veya *Riyâzü’s-sâlihîn’e* veyahut *lhyâu ulûm’a* ba-karsınız şartlarını öğrenebilirsiniz: Günahlara nâdim olmak, bir daha işlememeye kesin ka-rarlı olmak, günahta ısrar etmemek... filan gibi şartları vardır. Detayını oradan öğrenin.

Soru: Bahsettiğiniz mevzular hakkında ailemde benden başka uyan ve tavsiyede bu-lunacak kimse yok. Küçük ağabeylerime kız

kardeş ve yengelerime de emr-i mâ'ruf nehy-i münkeri de maalesef sadece ben yapmak durumundayım. Bazen bu mevzular hakkında daha faydalı söz söylemek hem de mahremiyete riayet edip nefret ettirmeden sevdirerek zorlaştırmadan kolaylaştırarak nasıl bir usul izleyelim?

Maal-esef değil, maal-memnuniyet; çok sevaplı bir şey yapıyorsun.

Aziz kardeşim, usulü kendin söyledin: Sevdirerek zorlaştırmadan kolaylaştırarak sıkmadan yapacaksın! Kendinden hiç taviz vermeyeceksin; yumuşak yumuşak, güleç yüzle, Allah'ın emri budur diye;

Üd'û ilâ sebîli rabbike bi'l-hikmeti ve'l-mev'izeti'l-haseneti ve câdilhüm billetî hiye ahsenu, âyet-i kerîmesinde mev'ize-yi hasene ile hikmetle onlara yavaş yavaş, kızmadan sinirlenmeden anlatmak lazım.

Soru: Enflasyon yüzde seksen olduğu zaman diyelim ki bankalar da yüzde seksen faiz veriyor. "Bu enflasyon yüzde seksen faize karşılık geliyor, o zaman bu faiz değil!.." gibi sözler söyleniyor, ne dersiniz?

Faiz değildir. Çünkü adamlar “faiz” diye vermiyorlar; kâr ortaklığı diye parayı alıyorlar, kârdan taksim ediyorlar. Yalnız kârı adaletili bölüştürmüyorlar da illa faiz hadlerine denk getiriyorlarsa o da onların hıyaneti olur, haksızlığı olur. Tam ona denk getiriyorlarsa demek ki onlar da [kasıtlı faiz] yapıyorlar demek olur.

Soru: Enişte, amca, amca çocuğu, kardeş çocuklarıyla tesettüre riayetle beraberce oturabilir miyiz? Haremlik selamlık tarzını kabul etmeyen bu akrabalarla gelip gitmeyi kessek bir şey lazım gelir mi?

Bu mümkün olmuyor, herkes haremliliği selamlılığı anlamıyor. Örtünmek şartıyla, tesettüre riayet etmek şartıyla yakın akrabalarla bulunmak mecburiyeti olabiliyor. Bunu ben şey gibi sanıyorum, bana öyle gibi geliyor: Hani kişi çarşıya çıkıyor, otobüse biniyor, sokakta yürüyor filan... onun gibi. Tesettüre riayet edecek. Mümkün olduğu kadar dikkat ederek onlara da bunları anlatmaya çalışacak. Mümkün olduğu kadar ayrı yerde oturmaya çalışacak. Ama bazen de tam yapılamıyor. O zaman örtülü olarak [bulunabilir].

Soru: Kazanılan amellerin, sevapların gitmesi, kaybolması var mıdır? Varsa bu nasıl olur?

Evet. Kazanılan amellerin, sevapların elden gitmesi vardır. Mahvolması, silinmesi vardır. Mesela âyet-i kerîmeden misal:

Lâ tubtilû sadakâtiküm bi'l-menni ve'l-ezâ.

Sadaka veriyorsun; başa kalktığın zaman sevabı gider, iptal olur, bâtil olur. Sonra;

el-Hasedi ye'kûlü'l-hasenât kemâ te'kûlün nârü'l-hatab. “Haset insanın hasenatını iyiliklerini yer bitirir, ateşin odunu yakıp kül ettiği gibi!” deniliyor.

Onun için amelleri yakıp bitirip yok eden şeylerden kurtulmak lazım, onlara düşmemek lazım. Sadaka verdi mi başa kakmamak lazım, haset etmemek lazım. Amellerin heba olmaması için çareler nelerdir, tasavvuf anlatıyor.

Soru: Zayıflar için hacamat olmak faydalı mıdır? Faydalıysa vücudun neresine yapılır? Kime yaptırabiliriz?

Doktorun bileceği bir Şey, benim bildiğim bir Şey değil. Zayıfsa bence hacamat olmaz, olmaması lazım. Doktora bir muayene olsun. Őiřmansa kanlıysa yanağını sıktığı zaman kan damlayacak gibiyse o hacamat olsun. Zayıf ne diye hacamat olacak?!.. Doktorun bileceği bir Şey!

Soru: arpık olan ve dudaklara rahatsızlık veren, küçük bir darbede dudağı kesen, ayrıca ısırmakta zorluk çıkaran ön dişlerin düzeltilmesine ve yaptırılmasına cevaz var mıdır?

Tabii vardır. Mahsur var, mahsurun telafisi câiz olur.

Soru: Sınıflarımızda müslüman olduğu halde değişik görüşlere sahip Őahıslar var. Bizimle muhatap olmuyor, konuşmuyorlar. Davetlerimize icabet etmiyorlar. Onlara nasıl davranalım? İlişkilerimiz nasıl olmalı?

Onlara bir kere Şeyi sormak lazım: Müslümanlar müslümanların kardeşidir. Müslüman müslümanın kendisini davet etmesi hâlinde davete icabet etmek mecburiyeti vardır. O haktır, davete icabet etmesi lazım.

Bu hadîs-i şerîfi de onlara hatırlatmak lazım. Siz İslâmî bir şeyi tam tatbik etmiyorsunuz, demek lazım.

Biraz da dört başı mâmur müslüman her yerde kolay bulunmuyor. Yavaş yavaş yumuşatarak çalışmak lazım. Maalesef bazı gruplar diyorlar ki; “Başka gruplarla konuşmayın, karışmayın. Gitmeyin gelmeyin!”

Burada cami oluyor, şurada yurt oluyor; yurttan camiye namaz kılmaya göndermiyorlar! Burada adam yiyiciler mi var?!.. Camiye, namaza göndermiyorlar. İslâmî olmuyor, yanlış oluyor.

Soru: Allah’ın Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem “Kötü arkadaştan sakınız!” buyuruyor. Kâfir bir devlette nasıl sakınabiliriz? Kötü kişiler arkadaşlarımız değil ama patronumuz, öğretmenimiz, başkanımız... Bunlardan sakınmak için ne yapmalıyız, onları nasıl terk edeceğiz?

İnsan isterse Almanya’da olsun ister Amerika’da olsun ister Rusya’da olsun; arkadaşın iyisini seçebilir, kötüsünden uzak durabilir. İş yerini de sevdiği insanlarla kurulu bir işyeri olarak seçebilir. İsterse özel iş yapabi-

lir. İlle memur olacaksın, ille şurada duracaksın diye bir şey yoktur. Canın sıkılıyorsa beğenmiyorsan o işyerini bırakırsın, kendi keyfine göre bir işyeri açarsın; olur biter. Bunlar [mazeret] değil, ille mecburiyet yoktur. Bizler elhamdülillah aynı ülkede beraber yaşadığımız hâlde bunun mümkün olacağını düşünüyoruz.

Soru: Tağutî bir ülkede hâkim, savcı, avukat olmanın hükmü nedir?

Bunu hukuk fakültesinden mezun hukukçu kardeşlerimiz bana sormuşlardı. Ben dedim ki;

“Ben bu meselelerin detayını iyi bilmiyorum. İhvanımızdan hâkimlik yapmış olan, şimdi emekli olmuş olan bir müslüman müte-deyyin kardeşimiz var. Gidin ona sorun!”

Kalktılar gittiler, İstanbul’da ona sordular. O demiş ki;

“Ben bu mesleğin içinde yaşadım, emekli oldum. Nice nice müslümanlara nice nice faydalar sağladım. Nice nice adaletsizlikleri engelledim. Aman bu işi yapın!”

Bir başka misal:

Eyüp'te sıkıyönetim zamanında; “Vay siz izinsiz oturum yaptınız, toplandınız!..” diye otuz-kırk kişi tıkmışlar içeri, nezarete almışlar. Savcı almış bunları karşısına, bakmış; hepsi sakallı, nur yüzlü, mübarek, masum halktan insanlar, senden benden olan insanlar. Bir onları kendisine getiren adama bakmış bir bunlara bakmış. Ona demiş ki;

“Utanmıyor musun yahu bunları benim karşıma getirmeye? Bunların hepsi masum, karıncaezmez haram yemez insanlar! Ne istiyorsun bunlardan? Defol karşımdan!..”

Tabii getiren, onun maiyetinde, mâdunu oluyor. Onu bir azarlamış. Ondan sonra da ötekilere demiş ki;

“Beyler! Müslüman çocuklarınızı savcı, hâkim yetiştirin. Eğer benim yerimde bir başka dinsiz imansız birisi olsaydı sizin epeyce canınızı yakar, sizi üzer, terletirdi. Hadi bakalım yallah!..”

Onlara böyle bir nasihat çekip salıvermiş. Bu, bu muhterem kardeşimize cevap olabilir. Hangi meslek olursa olsun bir insan sıkı durursa bulunduğu meslekte Müslümanlığa, insanlığa, hayra, adalete hizmet edebilir.

Soru: Sütanne kavramını açıklar mısınız? Mesela bir çocuk bir kadından yalnız bir kere süt emdi mi o kadın o çocuğun sütannesi olur mu?

Evet, yalnız bir kere de emzirdiği takdirde olsa sütannesi olma durumu olur.

Soru: Yapmak istediklerimizi yapamıyoruz. Gereken şeyleri yapmada yetersiz kalıyoruz. Suç bizde mi sizde mi?

Her koyun kendi bacağından asılır. Bu ne biçim soru?!.. Allahu Teâlâ hazretleri herkesi karşısına alacak, hesabını soracak. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri kızı Fâtımatü’z-Zehrâ’ya diyor ki;

“Yâ Fâtıma! Senin peygamber kızı olman seni kurtarmaz, salih ameller işlemeye dikkat et!”

Sen harama bakacaksın, soruyu bana soruyorsun; öyle saçma şey mi olur?..

Soru: Belki çok kalıplaşmış soru ama özellikle arkadaşlar arasında tartışma var: Filan kurum ve filan kurum; bunların verdiği kazanç için faizsiz diyebilir miyiz, bu konuda bilgi verir misiniz?

Bu konunun içinde olan, o finans kurumlarında vazife görmüş olan veyahut oraya sermaye vermiş olan itimat ettiğimiz, sevdiğimiz kardeşlerimiz vardır. Mesela rahmetli Muammer Dolmacı onlardan biriydi. Faiz olmadığını, kâr esaslı yönde çalıştığını söylüyor. Ben kurumun içinde değilim. *Allahu a'lemu bi's-savâb* için en doğrusunu Allah bilir! Kâr dağıtıyoruz, diyorlar. Onların sözleri muteberdir: Kâr dağıtıyoruz, diyor. Hainlik ediyorsa hainlik kendisine aittir. "Faiz veriyorum." demiyor ki! Kâr dağıtıyorum, diyor. "Faizsiz kazanç!" diye ilan veriyor.

Soru: Ben Hanefî mezhebindenim. Farz namazını kılarken üç ve dördüncü rekâtlarda Fâtiha'yı okumuyorum, diğer mezheplerde ise içten Fâtiha okunuyor. Bu mezheplerin üçünde de okunduğu için ben de Fâtiha okuyabilir miyim?

Hayır, okuma! Mezhebine tâbi ol. Mezhebini beğenmiyorsun, demek!

Onu tercih edecek kadar kendinde bir ilim gücün var mı?

Yok.

O zaman mezhebine tâbi ol, o büyüklerine itimat et.

Soru: Filanca finans kurumlarına para yatırılabilir mi?

Kardeşlerimiz “Yatırılabilir.” diyor, biz de yatırıyoruz. Çünkü haram şey olmadığı için faiz sistemine göre çalışmıyor, diyorlar.

Soru: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'den naklettiğiniz hadîs-i şerîflerinde zalime yordakçılık yapılmayacağını, yapıldığı takdirde zulme ortak olunacağını bildirdiniz. Bu hadîs-i şerîfe göre zulüm kokan ve tağutî olan bir rejime bekçilik etmek, askerlik nedir?

Askerlik, memleketi düşmanlara karşı korumaktır. Eğer İslâm'ı yıkmak için kullanılacak bir şey olsa o zaman hizmet edemezsin, o zaman İslâm'ı korursun!

Soru: Yüksekokulu bitireli iki yıl oldu, bir iş bulamadım. Duanızı bekliyorum.

İşinin cinsini bize bildirsın, adresini bildirsın; belki biz de yardımcı oluruz. Allah hayırlı bir iş nasip etsin.

Soru: Zübeyr b. Avvâm'ın ipek giymesine niçin izin verilmiştir?

İpek bir insanın cildinde hastalık olduğu zaman tedavi maksadıyla giyilebilir. Normal olarak sıhhatli müslüman erkeklere haramdır. Kadınlar giyebilir, erkekler giyemez.

*Soru: Oflu bir yazarın kitabında banyo-
dan çıkarken gusül abdesti aldıktan sonra
namaz abdesti almaya bid'at deniliyor. Gusül
abdestinden önce namaz abdesti alınır, di-
yor. Fakat bir başka ilmihâl kitabında ise
gusül abdestinden sonra alınır, diyor. Bunun
hangisi doğrudur?*

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*
Efendimiz'in hadîs-i şerîfi vardır:

“Gusül abdesti aldıktan sonra tekrar na-
maz abdesti alan bizden değildir!” buyuru-
yor. Bunun mânası; “Senin aldığın gusül ab-
desti kifayet eder, sen bu gusül abdestiyle
namaz kılabilecek durumdasın. Vesveseye
lüzum yok!” demektir. Allahuâlem Peygam-
ber Efendimiz vesveseli, tereddütlü şeyleri
engellemek için öyle buyurmuş oluyor. Ona
rağmen, Peygamber Efendimiz'in bu ikazına

rağmen olsa yine olur ama almaması daha uygun! Abdest zaten vardır, ötekisi fazladan olmuş oluyor. Normal sırası: Önce ağzını çalkalayacak, mazmaza, istinşak yapacak. Namaz için abdest alır gibi abdest alacak. Ondan sonra boy abdesti alacak, çıkacak. Önceden alacak, sonradan almak hadîs-i şerîfe aykırı, sünnete aykırı. Ama olur, öyle de olsa olur.

Soru: "Hastaya ve ölüye Kur'an okumada para alınmaz!" [denilir]. Sahabenin okuduğu kabilenin başkanından para aldıklarını biliyorum, olayın devamı ne?

Hasta ve ölüye Kur'ân-ı Kerîm okunması Allah rızası için yapılır. Allah rızası için okunur, Allah rızası için! Para kazanmak için yapılmaz. Ama o kendisi sonradan o sahabeye hediye vermiş.

"Tedavi edecek kimse var mı?" diye sorulduğu zaman galiba İbn Mes'ûd *radiyallahu anh* oluyor. O, ismini zikretmemiş ama şârihler öyle diyorlar. Allah rızası için okumuş, ondan sonra adam koyun vs. vermiş. "İlk başta ben bunu okuyayım da Kur'ân-ı Kerîm'den para kazanayım..." diye yapmadığı için Allah

rızası için okuduğundan onun niyeti caizdir. Ötekisi hediye vermiş oluyor. O da câiz oluyor. İşin hâli böyle.

Soru: Okumuş olduğunuz Riyâzü's-sâlihîn'de bazı zayıf hadisler olduğu iddia ediliyor, bu doğru mu?

Bizim okuduğumuz *Riyâzü's-sâlihîn* değil *Râmûzü'l-ehâdis*'tir. Bazı zayıf hadisler vardır. Bazı alimlere göre bunun içinde münkerdir, lâhdır, lâhîdir, denilen tuukkibe denilen; hadis alimleri tenkit etmiştir, denilen hadisler vardır. Ama bizim [Ahmed Ziyâüddin Gümüşhanevî] Hocamız'ın kanaati; “Bunları okuyun, bunda fayda vardır. Nitekim altındaki hadiste sağlam rivayette aynı konu tekit ediliyor!” filan diye ondan almıştır, kenarına yazmıştır. Ama altına başka hadîs-i şerîfi de zikretmiştir.

Bu kitabı yazan Gümüşhaneli [Ahmed Ziyâüddin] Hocamız ondokuzuncu yüzyılın büyük hadis alimlerindedir. Zayıf hadisi, onları kullanmanın vebalini vs. insan birinci sınıfta öğrenir. Çok basit bir mesele bu. O hadis ilmindeki tecrübesine dayanarak aldığına göre uygun görmüş oluyor, faydalı görmüş,

ondan koymuş oluyor. Biz de büyük alim olması dolayısıyla ona itimat ediyoruz.

Kardeşlerimizle musafaha yaparken el sıkışırken sarılmak ve kafa kafaya tokuşturmak doğru mudur?

Kafa kafaya tokuşturmak yok, musafaha var. O sonradan çıkmış, delikanlıların birbirlerine şakası olmuş oluyor galiba. Kafa tokuşturmak yok!

Peygamber Efendimiz'e sormuşlar:

“Sarılalım mı?”

“Sarılmayın!” buyurmuş. Uzak mesafeden geldiği zaman, çok büyük hasretlik olduğu zaman kucaklaşma da olabiliyor ama Efendimiz her zaman tavsiye etmemiş. Normal olan şekil musafaha yapmaktır.

Soru: Bir söz vardır: “Düşmana silahıyla karşılık ver!” Bu âyet mi hadis mi, bu sözü açıklar mısınız?

Düşmana silahıyla karşılık vermek. Herhalde;

Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin, âyet-i kerîmesinden çıkmış bir mâna oluyor.

O âyet-i kerîmenin mânası ne?

“Düşmanlara gücünüz yettiğince mukabele edecek silah, malzeme hazırlığı yapın!” diye emrediliyor. Ondandır çıkmış olacak. Bunu bazısı şu mânaya alıyor:

“Düşmanın kullandığı metotları da kullanabilir miyiz?”

Yok, öyle şey yok! Düşman kâfirdir, onun kullandığı metod kâfircedir. Bazen kadın kullanır bazen içki kullanır. Bazen kumarı vasıta eder, bazen adam öldürür, bazen haksızlık eder... Biz müslümanız. Bizim her şeyimiz Allah'ın rızasına uygunluk esasına göre yapılır. Her yaptığımız şeyi şeriaten bir mesnet varsa yaparız. Şeriate aykırı bir iş yapmayız. Bizim metodumuz İslâm metodudur, onların metodu kâfir metodu; o ayrıdır.

Allah hepinizden razı olsun. Bana da gayret, kuvvet versin; size de sabır versin.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

2 Rebîü'l-Âhir 1410 / 02.11.1989

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

